БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 71 (7071)
МАРТЫН
25
ПЯТНИЦА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлэе

Манай ороной ажалшад майн нэгэй һайндэрые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтадаг арюун һайхан заншалтай. Мүнөө хаа хаанагүй майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Завод, фабрика, предприяти, колхоз бүхэндэ эрхим һайн ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг түрүүшүүлэй тоо үдэрһөө үдэртэ олошорно.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолоор зоригжонхой манай республикын ажалшад бүхы советскэ арадтаяа хамта, шэнэ ехэ амжалтануудые туйлахын түлөө бэ хүсэеэ элсүүлэн тэмсэнэ.

Социалистическэ мүрысөөн советскэ хүнүүдэй хүсэл зоригые бадараадаг, үнэхөөрөө бүгэдэарадай хэрэг мүн. Социализм болбол үргэн олоной үүсхэл шадабаря гаргаха хизааргүй ехэ арга боломжо нээһэн, тэдэнэй оюун бэлигүүдэй һалбаран хүгжэхэдэ таатай зохид эрхэ байдал бии болгоһон байна. Үргэн ниитын олоной хизааргүй үзэгдөөгүй дэбжэлтэ ба зохёохын байгуулдаг үүсхэл шадабари хадаа бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөөндэ эли тодоор харагдана.

Коммунистическэ партиин табиһан бүри ехэ программые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын ба инаг түрэл Эхэ оронойгоо улам ехээр бэхижэн һалбарха түлөө городойшье, хүдөөгэйшье хүн зон, өөһэдынгөө үүсхэл зоригоо ажалай вахтада жагсажа, ажал хүдэлмэри дээрээ гайхамшагта илалтануудые туйлана.

Республикын столица — Улан-Удэ хотодой промышленна предприятинуудай коллективүүд энэ бүгэдэарадай һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абана. Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой, мяха-консервын комбинадай, Улан-Удын депогой хүдэлмэришэд, инженернүүд, албахаагшад социалистическэ мүрысөөнэй тугые дээрэ үргэжэ ябана. Мяха-консервын комбинадай суута хүдэлмэришэн—БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр ...геева халаанайгаа даалгабариие ...одоо үлүүлэн дүүргэжэ, үндэр ...эсэ туйлана. Тэрэ хадаа үйлэдбэрилһэн продукциингаа өөрынь ...е химдаруулха, шанарыень һайжаруулха талаар шэнэ үүсхэл гаргана. Мүн тус комбинадай эрхим хүдэлмэришэд П. Залуцкая, К. Синицына ба бусад үдэр бүриингөө даалгабариие 200 процент хүрэтэр дүүргэжэ болонхой. Комбинадай колбасын болон консервнэ заводууд кварталай түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэжэ, мүрысөөндэ түрүү һууриие эээлнэ.

Гусиноозёрско рудоуправлениин ...тануудай хүдэлмэришэдэй дунда майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэндэхи шахтёрнууд Эхэ орондоо хэдэн ...гаад тонно нүүрһэ түсэбһөө гаргажа үгэнэ. Илангаяа, хоёрдохи, гурбадахи шахтын коллективүүд алдар ...то ажалаараа суурхана.

Хүдэлмэришэн ангиин патриотическа хэрэгүүдһээ хүдөөгэй ажалшадай шэнэ зоригто ажалынь дутанагүй. «Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай» партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн, республикын түрүү колхозууд хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар ябуулжа байна. Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкын Нэгэдэхи шатын дипломдо хүртэһэн Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малшад малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын ба тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө ехэхэн үүсхэл оролдолго гаргана. Илангаяа, тэндэхи һаалишад үнеэдһээ һү һаалгые энэшье жэлдэ эрид дээшэлүүлжэ байна. Республикын суута һаалишан Долгоржап Цырендоржиева, һаалишад Будажапова, Очирова болон бусад абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ. Тарбагатайн аймагай «Победа» колхозой гахайшад энэ жэлдэ гахайнуудаа олошоруулхын ба шахажа таргалуулхын түлөө бодото хэмжээ-ябуулгануудые хараалаад, бэелүүлжэ байна. Мүнөө тус колхозой фермэ дээрэ 370 толгой гахай тоологдоно. Колхозой эрхим гахайшад П. Григорьева, А. Гордеева болон бусад үбэлжэлгые эмхитэйгээр, малаа гарзада оруулангүйгөөр үнгэргэжэ байна.

Майн нэгэнэй һайндэрэй ойртохо бүри манай арад зоной өөһэдынь үүсхэлээр дэлгэрдэг социалистическэ мүрысөөнэй эршэ хүсэнь улам шангадана. Тэрэнэй залиршагүй сохисо, замхашагүй хүсэн хаа хаанагүй бадаран дэлгэрнэ.

Партийна, советскэ болон профсоюзна организацинууд мүрысөөе толгойлон ударидаха, ажахын бүхы һалбаринуудта амжалта туйлаха хэрэгтэ мүрысөөнэй хүсые зорюулха ёһотой. Түрүү предприятинууд болон колхозуудай хажуугаар түсэб, даалгабаря дүүргэдэггүй, ажалаа һулаар эмхидхэдэг коллективүүд үсөөн бэшэ бии. Майн урда тээхи мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, гээгдэжэ ябаһан предприятинуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаха шухала байна. Хаана социалистическэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрнэб, тэрэниие зүбөөр толгойлноб, тэндэ амжалта туйлагдаха байһаниинь лабтай.

Адуу малаа атар тарганаар, гарзалуулангүйгөөр ондо оруулха, түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха гэхэ мэтын тон шухала зорилгонууд республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигданхай. Майн урда тээхи мүрысөөн хадаа энэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ бодото нүхэсэлынь боложо үгэхэ байна.

Социалистическэ мүрысөөнэй тугые бүри өөдэнь мандуулжа, шэнэ илалтануудые туйлахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэе!

Патриот Д. Ф. Михеевтэ орден барюулагдаба

ХАБАРОВСК. (ТАСС). Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновский ...юрьеын пчеловод Дмитрий Федорович Михеевтэ эндэ мартын 19-дэ баярай оршон байдалда «Хүндэтэй тэмдэг» гэһэн орден барюулба. Ахадүү Михеевтэнэй танкова экипаж байгуулгада патриотическа үүсхэл гаргаһанайнгаа түлөө Дмитрий Федорович энэ шандага ...ее. Эсэгэ ороноо хамгаалгын ...ехэ дайнда тэрэ хоёр экипаж ...шалгарһан байгаа.

Дмитрий Федорович юһэн хүбүүдые хүмүүжүүлээ. Ахадүү Михеевтэн ...ороноо хамгаалгын Агууехэ ...ай хатуу шэрүүн жэлнүүдтэ танкова хоёр экипаж байгуулаад, дайсадтай баатарлигаар тулалдаһан юм. Д. Ф. Михеевэй табан хүбүүд мүнөөшье Советскэ Армиин зэргэдэ алба хэнэ. Хоёр ашанарынь танкова училищида һуралсажа байна.

Орден барюулагдахада СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинһаа Дмитрий Федорович Михеевтэ ерэһэн бэшэг уншагдаа. Хүндэтэ шагналда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан Д. Ф. Михеевые нүхэр Булганин бэшэг соогоо амаршалаад, гэр бүлэнэрэйнь зол жаргалтайгаар ажаһуухыень, ажалдаа амжалта туйлахыень хүсөө.

А. Ф. Можайскида зорюулагдаһан заседани

...одой элитэ ехэ эрдэмтэ ба патриот Александр Федорович Можайскиин түрэһөөр 130 жэл гүйсэһэн ойдо зорюулагдан партийна, советскэ ба ниитын организацинуудай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар хэгдэһэн СССР-эй Оборонын Министерствын, СССР-эй Наукануудай академиин, СССР-эй Культурын министерствын, СССР-эй Дээдэ һургуулинуудай министерствын, Авиационно промышленностиин министерствын заседани Москвада мартын 21-дэ болоо.

А. Ф. Можайскиин түрэһөөр 130 жэлэй ойдо

ЛЕНИНГРАД, мартын 21. (ТАСС). Дэлхэй дээрэ анха түрүүн самолет байгуулагша А. Ф. Можайскиин түрэһөөр 130 жэлэй ойе ...ой олониитэ тэмдэглэбэ. Предприятинуудта, эмхи зургаанууд болон һургуулинуудта хөөрэлдөөнүүд, ...болон элидхэлнүүд болоо.

Ленинградта, агаарай сэрэгэй инженерно-академидэ мүнөөдэр баяр ёһололой оршон байдалда личнэ составай жагсаал болобо. СССР-эй Оборонын Министрын Орлогшо авиациин главна маршал П. Ф. Жигаревой эльгээһэн телеграммые академиин начальник уншажа үгөө. Самолёдые зохёогшо А. Ф. Можайскиин нэрые тус академидэ олгохо гэжэ телеграмма соонь хэлэгдэнэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси

Кремлёвско Ехэ Ордоной орой дээрэ Российска Федерациин гүрэнэй туг намилзана. Дүрбэдэхи зарлалай РСФСР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси Кремльдэ мартын 23-да хүдэлмэреэ эхилээ. Социалистическэ экономикые саашадань хүгжөөн дэбжээхэ асари ехэ программые хараалһан КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдэй гараһантай дашарамдуулагдан орон дотор дэлгэрһэн туйлай ехэ политическэ ба ажалай дэбжэлтын оршон байдалда энэ сесси эхилһэн байна.

Депутадууд — Российска Федерациин арадуудай һунгамалнууд, олон тоото айлшад Кремлёвско Ехэ ордоной заседанинуудай залда сугларба. Промышленностиин ба хүдөө ажахын новаторнууд, наука ба культурын ажал ябуулагшад, партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэд сугларагшадай дунда байлсана. Москвада байгаа хэдэ хэдэн дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудай толгойлогшонор, советскэ ба гадаадын корреспондентнүүд мүн лэ байлсана.

Үдэрэй 4 час. Нүхэд **Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, П. Н. Поспелов, М. А. Суслов** правительственна ложонуудта ерэжэ һууба. Депутадууд болон айлшад тэдэнэрые нэрьемэ, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаба. Булта хүл дээрээ бодоно.

Эгээн наһажаал депутадуудай нэгэн академик **К. М. Быков** сессиие нээбэ. Союзна болон автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һаяхан болоһон һунгалтанууд хадаа Коммунистическэ партиие, Советскэ правительствые тойрон нягтаар жагсаһан советскэ арадай морально-политическэ хүсэтэ нэгэдэлые үшөө дахин бүри хүсэтэйгөөр гэршэлэн харуулһан байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Российска Федерациин граждаанинууд коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй арадай блогой кандидадуудай түлөө голосовалхадаа түрэл Коммунистическэ партиингаа политикын түлөө голосовалһан байна. Энэ политика хадаа манай социалистическэ Эхэ орониие үшөө баян, бүри хүсэтэй болгохо, советскэ арадуудай хани барисаае, хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно тариашадай эбдэршэгүй союзые бүри ехээр бэхижүүлхэ ябадалда зорюулагданхай. Энэ политика хадаа эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй байдалай түлөө эдэбхитэйгээр ба сагүргэлжэ тэмсэлгын политика мүн.

Российска Федерациин ажалшад республикынгаа гүрэнэй засагай Верховно органдо маниие депутадуудаар һунгажа, бидэнэртэ ехэ этигэл найдабари үзүүлһэн байна. Арадай этигэл найдабариие нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын, маниие агууехэ Коммунистическэ партиин һургадагтал адляар алба хэхын тула депутат бүхэн өөрынгөө бүхы хүсэ шадал ба эрдэм мэргэжэлые зорюулха байна.

РСФСР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси нээгдэбэ гэжэ депутат Быков соносхобо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй түрүүлэгшээр ВЦСПС-эй секретарь—депутат **И. В. Горошкиниие** һунгаха гэһэн дурадхалые депутат **Н. И. Беляев** старейшинуудай Соведэй үмэнэһөө оруулба.

И. В. Горошкиной түрүүлэлгэ доро заседани үргэлжэлбэ. РСФСР-эй Верховно Соведэй түрүүлэгшын 8 орлогшонор—депутадууд **Г. И. Бердин, К. М. Быков, Г. И. Ермолаев, А. И. Козлов, Х. Магомедова, Ш. М. Мутыгуллин, И. С. Панькин, Л. Ф. Харитонова** һунгагдаба.

Сесси дээрэ иимэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхээр баталагдаба:

1. Верховно Соведэй Мандатна комиссиие һунгалга.
2. Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудые һунгалга.
3. РСФСР-эй 1955 оной Гүрэнэй бюджедые баталалга.
4. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталалга.
5. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумые һунгалга.
6. РСФСР-эй Правительствые — Министрнүүдэй Соведые байгуулга.

15 хүнһөө бүридэһэн Мандатна комиссиие сесси нэгэн дуугаар һунгаба. Комиссиин түрүүлэгшээр депутат **Н. Ф. Игнатов** һунгагдаа. Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинууд удаань һунгагдаһан байна. Эдэ комиссинуудай тоодо — 15 хүнһөө бүридэһэн, хуулиин проектнүүдтэ уридшалан һанамжануудые оруулха комисси, түрүүлэгшэнь депутат Д. А. Поликарпов; 19 хүнһөө бүридэһэн, бюджетнэ комисси түрүүлэгшэнь — депутат **Н. И. Бобровников;** 11 хүнһөө бүридэһэн, гадаадын хэрэгүүдэй талаар комисси, түрүүлэгшэнь—депутат **А. Б. Аристов** оролсоно.

Саг үргэлжын комиссинуудай һунгагдаһанай һүүлээр зүблэхэ зүйлэй удаадахи асуудалые сесси зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ.

РСФСР-эй 1955 оной Гүрэнэй бюджет тухай элидхэл хэхын тулада РСФСР-эй Финансын министр **И. И. Фадеевтэ** үгэ үгтэбэ.

Социалистическэ экономикые саашадань хүгжөөн дэбжээхэ, культурые хүгжөөхэ, ажалшадай материальна ажана байдалые саашадань һайжаруулха талаар Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын табиһан зорилгонууд 1955 оной бюджет соо тодорхойлогдонхой гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалай үндэһэ һуури болгошо, манай Эхэ ороной оборонно хүсэ шадалай эбдэршэгүй түшэг тулгуури болгошо хүндэ промышленностиие саашадань хүгжөөхэ шухала байна. Российска Федерациин экономико ба культурын хүгжэлтэ тухай хэлэхэ зуураа, республиканска ба нютагай промышленностиин предприятинууд үнгэрэгшэ жэлдэ 1953 онойхидо орходоо 12 процентээр, 1950 онойхидо орходоо, багсаахада, 60 процентээр ехэ продукци бүтээн гаргаһан байна гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Нютагай промышленность болон олзоборилгын кооперации табанжэлэй түсэбэй даалгабариие болзорһоонь урид 4 жэл соо дүүргэһэн байна.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөн дэбжээхэ тушаа партиин Центральна Комитедэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зуураа эрэгтэй, эмэгтэй колхознигууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэришэн ангиин зүгһөө эдэбхитэй туһаламжа абажа, хүдөө ажахын культурануудай тарилгын талмайе нилээд үргэдхэхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, малай тоо толгойе олошоруулха талаар нилээд ехэ амжалта туйлаа. 1954, 1955 онуудта тарилга хэхын тулада Сибириин, Уралай, Поволжьеын, Хойто Кавказай колхозууд болон совхозуудта 9,3 миллион гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 2,6 миллион гектараар ехэ шэнэ ба боро газар хахалагдаһан байна. Республикын колхозууд болон совхозууд гүрэндэ таряа тушааха 1954 онойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргэээ. 1953 онойхидо орходоо ехэ хэмжээнэй хартаабха, овощь, мүн хүдөө ажахын бусад продуктнууд бэлэдхэгдэһэн ба худалдажа абтаһан байна.

Промышленна ба эдеэ хоолой эд товарнуудай үйлэдбэрилгын саг үргэлжэ ехэ боложо, хүн зоной худалдан абаха арга боломжын дээшэлжэ байһанай ашаар советскэ худалдаа наймаан хүгжэжэ үргэлжэлөө. 1954 ондо 1953 онойхидо орходоо хүн зондо 18 процентээр ехэ эд бараан худалдагдаһан байна. Тиихэтэй хамта хүдөө нютагуудта 1953 онойхидо орходоо 29 процентээр ехэ эд бараан худалдагдаа.

Ажалшадые культурно-ажаһуудалай талаар хангалга һайжараа. Водопроводуудай, бани, прачечна болон гостиницануудай, колхознигуудай байшангуудай тоо үнгэрэгшэ жэлдэ нилээд олошороо. Городууд, хүдэлмэришэдэй посёлогууд болон хүдөө нютагуудтахи районно центрнүүд бүри болбосон түхэлтэй болоо. 846 һургуули, библиотекэнүүдэй, Культурын байшангууд болон театрнуудай 62 байшан, 195 больницанууд болон поликлиникэнүүд, тэрэшэлэн үхибүүдэй 858 эмхи зургаанууд баригдаа. Гүрэнэй зүгһөө зээли үгтэһэнэй ашаар 21 миллион квадратна метрһээ үлүү талмайтай байрын гэрнүүд баригдаһан байна.

РСФСР-эй 1954 оной гүрэнэй бюджет, даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор, доходойнгоо талаар 100,4 процент, гаргашынгаа талаар 100,1 процент дүүргэгдээ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор, бюджедэй ехэнхи хубинь арадай ажахыда, мүн социально-культурна хэмжээ ябуулгануудта гаргашалагдаа. Тиихэтэй хамта, гүрэнэй захиргаанай органуудта, түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо, 35 миллион түхэригөөр бага мүнгэ гаргашалагдаһан байна.

РСФСР-эй 1955 оной бюджет доходойнгоо талаар 66.637 миллион түхэригэй, гаргашынгаа талаар — 66.577,3 миллион түхэригэй хэмжээтэй байхаар хараалагдаба. Доходынь гаргашадаа орходоо 59,7 миллион түхэригөөр ехэ болоно. Совхозуудай өөһэдынь доходуудай ехэ болоһонтойнь дашарамдуулан, Совхозуудай министерстводэ бюджедһээ мүнгэ һомологдохоёо болиһые хараадаа абабал, РСФСР-эй 1955 оной гүрэнэй бюджедэй хэмжээн үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулбал 3.996 миллион түхэригөөр гэхэ гү, али 6,4 процентээр ехэ болохо байна.

РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедэй доходуудай хаанаһаа абтадаг тухай зааха зуураа, элидхэлшэ предприятинууд болон ажахын организацинуудай олзоһоо абтадаг оршо тушаа тогтон хэлээ. Олзоһоо абтадаг орошонуудай талаар бюджедэй доходууд энэ жэлдэ, 1954 онойхитой сасуулбал, хоёр дахин шахуу ехэ боложо, 21 миллиард түхэригтэ хүрэхэ байна. Эдэ доходуудай ургалта үйлэдбэриие, эд товарай эрьесые саашадань ехэдхэлгээр, продукциин өөрын үные доошолуулгаар, худалдаа наймаандахи эрьесын гаргашые доошолуулгаар хангагдаха байна. Үйлэдбэриингөө түсэбүүдые министерство бүхэнэй, ажахын һалбари бүхэнэй дүүргэхэ гээшэ доходуудые хангалгада шиидхэхы удхашанартай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ олонхи министерствонүүд энэ зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргээ гэжэ тэмдэглээд, элидхэлшэ мяханай ба һүнэй продуктнуудай промышленностиин, эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин республиканска министерствонүүдые шүүмжэлээ. Эдэ министерствонүүдэй, предприятинуудай мүн олзоборилгын кооперациин артельнүүдэй дүрбэнэй нэгэнһээ үлүүнь валовой продукци гаргаха түсэбөө дүүргээгүй. Энээнэй эсэстэ олон зуугаад миллион түхэригэй продукци орондо дутуу үгтэһэн, мүн олзоһоо абтадаг орошын талаар ехэ мүнгэн бюджедтэ дутуу оруулагдаһан байна.

Министерствонүүд болон зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, — гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ, — шэнэ техникые гүйсэдөөр ашаглуулха, ажалай бүтээсые предприяти бүхэнэй дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл шангадхаха, арьбалта хэхэ, ээзн буса ябадалтай тэмсэхэ, продукциин өөрын үные али болохоор доошолуулха тухай правительствын заабариие наринаар бэелүүлхэ ёһотой.

Ажахын организацинуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые тэмдэглэхэ зуураа, элидхэлшэ РСФСР-эй Финансын министерство болон нютагуудтахи финансова органууд предприятинуудай, организацинуудай финансова ажал-ябуулгые үшөөл хангалтагүйгөөр хинана гэжэ хэлэбэ.

—Бюджедэй доходуудай түсэбые, —гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ, — заатагүй дүүргэхэ, предприятинуудай хүдэлмэриин хойноһоо хиналтые шангадхаха, ажахын организацинуудай ажал ябуулгые бүри гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ, арьбалалтын гуримые сахихын түлөө хододоо тэмсэхэ гээшэ финансова органуудай тон шухала зорилго болоно. Финансова органууд ажахын доторой нөөсэлгые ехэдхэлгэдэ, тэрээниие гамтайгаар, зүбөөр ашаглалтада туһалха ёһотой.

1955 ондо арадай ажахые ба культурые хүгжөөлгэдэ бюджедэй 92 шахуу процентнь гаргашалагдаха юм. Предприятинуудай өөһэдынь мүнгэн зөөридэ нэмэлтэ болгон, промышленностьда мүнгэ һомололго хадаа шэнэ фабриканууд болон заводуудые олоор бариха, үргэн хэрэглэлэй эд товар үйлэдбэрилэн гаргалгые үргэдхэхэ арга олгохо байна.

Хүдөө ажахын талаар хэмжээябуулгануудые бэелүүлгэдэ бюджетнэ һомололгонуудһаа ба ажахынуудай өөһэдынь мүнгэн зөөриһөө 9.876 миллион түхэриг үгтэхэ гэжэ хараалагдана. Энэ хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэриин саашанхи ургалтые хангаха, шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглаха, шэнэ совхозуудые эмхидхэхэ гэхэ мэтын хүдэлмэри хэхэ арга байгуулжа үгэхэ юм.

Ажаһуудалай-коммунальна ажахыда, республиканска болон нютагай удхашанартай харгы замуудые барилгада ба тэдээниие харууһалалгада зорюулагдаһан һомололгонууд нёдондонойхиһоо ехэ болгогдохо.

Социально-культурна хэмжээябуулгануудта 44.274 миллион түхэриг үгтэхөөр хараалагдана, энэнь 1954 онойхиһоо 5,1 процент ехэ болоно. Энэ хадаа республика дотор арадай гэгээрэлые, элүүриие хамгаалга болон физическэ культурые саашадань хүгжөөлгэ хангаха болоно. Социальна тэдхэмжэ болон социальна страхованида 6.903 миллион түхэриг гаргашалагдаха юм.

Дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудта, тусхай мэргэжэлдэ һургадаг һургуулинууд болон училищинуудта, мүн курсануудта һургажа, кадрнуудые бэлэдхэлгэдэ 3.634 миллион түхэриг һомологдоно, энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 13,7 процент үлүү ехэ болоно. Дурсагдаһан һуралсалда энэ жэлдэ 1.466 мянган хүн хабаадуулагдаха байна, энэ хадаа 1950 онойхидо орходоо нэгэ хахад дахин олон болоно.

—РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерство, РСФСР-эй Совхозуудай министерство,—гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. —Ниитэ мэргэжэлэй кадрнуудые бэлэдхэхэ түсэбүүдээ дүүргээгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ Хүдөө ажахын министерство 40 мянга гаран хүдэлмэрилэгшэдые курсануудта һургажа, газар эсхэмжэлгын, ой модоной ажахын талаар ба бусад мэргэжэлтэй болгохо ёһотой байгаа. Бодото дээрээ 19 мянган хүн һургагдаһан байна. Совхозуудай Министерство 146 мянган комбайнернууд, трактористнууд, самоходно сенокосилкануудай машинистнууд болон совхозуудай бусад хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэхэ уялгатай байгаа. Оройдоо 63 мянган хүн бэлэдхэгдээ. 1955 ондо эдэ министерствонүүд хүдөө ажахыда хүдэлмэрилхэ кадрнуудай бэлэдхэлгые эрид һайжаруулха зэргэтэй.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта 1.219 миллион түхэриг хараалагдана. Энэ жэлдэ клубуудай, Культурын байшангуудай болон библиотекэнүүдэй тоо олошорхо байна. Хүдөөгэй библиотекэнүүдэй тоо 1950 онойхитой сасуулхада, гурбаһаа үлүү дахин олошорхо.

Хүдөө ажахын үмэнэ табигдаһан зорилгонуудтай дашарамдан хүдөөдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри шухала удхашанартай болоо. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд пропагандын хэрэгые бүхы хэмжээгээр һайжаруулха, эрхим колхозууд, МТС-үүд, совхозууд, хүдөө ажахын түрүүшүүл болон новаторнуудай дүй дүршэлые дэлгэрүүлгэдэ туһалха уялгатай.

Гэгээрэлэй эмхи зургаануудта мүнгэ зөөриие гамналтагүйгөөр ашаглаһан баримтануудта СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сесси дээрэ анхарал хандуулагдаа гэжэ элидхэлшэ һануулна. Һургуулиин сетиие гуримшуулха хүдэлмэри Российска Федераци дотор хэгдэжэ байна. Гэбэшье, хэдэ хэдэн хизаарнууд, областьнууд болон АССР-нуудта, илангаяа Арзамасска, Тульска болон Рязанска областьнуудта энэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствошье энэ хэрэгтэ эдэбхиеэ биратайгаар гарганагүй.

Автономно республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерство һургуулиин сетиие гуримшуулха хүдэлмэриие бүхы хэмжээгээр шангадхаха ёһотой.

Саашань элидхэлшэ захиргаанай аппарадые улам һайжаруулха, гаргаша багатай болгохо зорилгонууд тухай хэлээ, энэ хадаа арадай ажахые хүгжөөхэ ба ажалшадай материальна ажана байдалые һайжаруулха түсэбүүдые бэелүүлхэ тон шухала арга нүхэсэл мүн. РСФСР-эй, автономно республикануудай министерствонүүд болон зургаануудай. захиргаанууд болон гүйсэдкомуудай таһагуудай байгууламжые һайжаруулгада ба штадуудыень багадхалгада зорюулагдаһан хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд һүүлэй үедэ бэелүүлэгдээ,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэнэ.—Гэбэшье, энэ хадаа гүрэнэй аппарадые һайжаруулха ехэ хүдэлмэриин зүбхэн эхиниинь гээшэ. Автономно республикануудай Министернүүдэй Соведүүд, ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд, РСФСР-эй министерствонүүд болон центральна эмхи зургаанууд захиргаанай аппарадай байгууламжые саашадань һайжаруулха, али бүхы үлүү гаргашануудые үгы хэхэ ёһотой.

Депутат И. И. Фадеев РСФСР-эй автономно республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудай бюджэдүүд тушаа хэлээ.

Түгэсхэл дээрэ элидхэлшэ болбол Коммунистическэ партиие, Советскэ правительствые тойрон нягтаар жагсаһан Российска Федерациин арадуудай, табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэн, коммунизм байгуулгада бүри ехэ амжалта туйлаха байһандань этигэжэ байһанаа мэдүүлээ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй заседани энээгээр дүүрээ. Удаадахи заседани мүнөөдэр, мартын 24-нэй үдэрэй 4 часта болохо байна.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Колхозуудта эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха

Һаяхан Кудара-Сомондо партиин айкомой ээлжээтэ пленум болоо. Пленум дээрэ «Аймагай колхозуудта КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бэелүүлхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай» гэһэн асуудалаар партиин айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Федоровой**, «КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэриин үндэһөөр идеологическа хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» гэһэн хоёрдохи асуудалаар партиин айкомой секретарь нүхэр **Надагуровай** элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэһэн байна.

—Аймагай колхозуудта үнгэрэгдэһэн партийна болон колхознигуудай хамтын суглаанууд хэрэглэгдээгүй ехэхэн арга боломжонууд элирхэйлһэн байна, — гэжэ нүхэр Федоров хэлэбэ. — Нэн түрүүн нарин ба нарибтар нооһотой хонидые олоор үсхэбэрилхэ арга дүүрэн бии. Тиимэһээ хонидой тоо гурба дахин шахуу олон болохо байна. Малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлһэнэй ашаар аймагай колхозууд 1960 ондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүриһөө 100 центнер һү, 250 килограмм ноохо, 17,5 центнер мяха, 19000 үндэгэ абадаг болохо юм. Мүн таряанай ургаса эрид дээшэлүүлэгдэхээр, кукурузын талмай 3000 гектар болгогдохоор хараалагдана.

Элидхэлшэ ба үгэ хэлэһэн нүхэдүүд гол һаналаа хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудаа яажа дүүргэхэ, тэрэнэй түлөө мүнөө үедэ юу хэгдэжэ байһан тухай асуудалда хандуулба. Мүнөө жэл аймаг дотор түрүүшынхеэ ехэхэн талмай дээрэ кукуруза таригдаха байна. Тиимэһээ кукурузын баян ургаса туйлаха комсомолецууд-залуушуулай 33 звено эмхидхэгдээ. Энээн тушаа Ленинэй, Сталинай, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ехэхэн анхаралаа табина. Гэбэшье, олохон колхозууд һү һаалгаараа нёдондонойхиһоо гээгдэжэ ябана, малаа гарзада оруулна. Аймагай колхозуудаар малай байра бариха, модо, шулуу бэлэдхэхэ хүдэлмэри үшөөл хангалтагүй байна. Барилгын модо бэлэдхэхэ түсэб дүүргэгдээдүй. Ранжуровай, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ хүдэлмэриие тон һулаар эмхидхэнэ.

Нэгэдэхи асуудалаар үгэ хэлэһэн Ехэ-Кударын МТС-эй директор нүхэр **Дмитриев** МТС-эй трактор ба машинануудай ажалай бүтээсэ олон ушарта колхоз доторой журамһаа, ажалай эмхи гуримһаа болохо байна гэбэ. Мүнөө үедэ модо зөөлгэ дээрэ ажаллажа байһан тракторнууд тон муугаар хэрэглэгдэнэ, ехэнхидээ ажалгүй байжа үнгэрдэг.

—Таряа талха, шэмэтэ тэжээл ехээр абахын түлөө мүнөө жэлдэ 400 гектар кукуруза тарихаар шиидээбди. Тэрэнэй ургасые харууһалха гурбан звено бии болгогдоо, Сүхэ голһоо уһа гаргажа тэрэ талмайе уһалха насос абтаад байна гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Иванов** хэлээ.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Тулушеев** үгэ хэлэхэ зуураа КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумһээ хойшо колхозуудта 65 хүн, тэрэнэй тоодо 11 коммунист, 13 комсомолецууд ошоод хүдэлмэрилжэ эхилээ гэбэ. Мүнөө үедэ колхоздо хүдэлхөөр үшөөл олон хүн гараха байна.

Үгэ хэлэһэн нүхэд **Какорин, Баяшинова** болон бусад КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые, хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа бэелүүлхын тула социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, партиин айкомой, партийна организацинуудай зүгһөө эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха шухала байһые тэмдэглэбэ.

Пленумэй хоёрдохи асуудалаар элидхэл хэһэн нүхэр Надауров ба үгэ хэлэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй II сессиин шиидхэбэринүүдые ажалшадта ойлгуулха талаар аймагай партийна организациин хэжэ байһан политическэ хүдэлмэриие шэнжэлжэ үзэбэ. Энэ хүдэлмэридэ 260 агитаторнууд хабаадана.

Гэбэшье, аймаг дотор партийна организацинуудай ябуулдаг идеологическа хүдэлмэри үшөөл доодо хэмжээндэ байна. Ворошиловай, Маленковой, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинууд КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые мүнөө хүрэтэр бүхы колхознигуудтаа ойлгуулжа шадаагүй байһаар. Партиин айкомой элидхэлшэдэй группа тон һулаар хүдэлмэрилнэ. Мүн аймаг дотор малшадай, илангаяа холын гүүртэ дээрэ хүдэлдэг зоной культурна эрилтэнүүдые хангаха талаар тон бага анхарал табигдана. Мүнөө хүрэтэр колхозуудта нэгэшье культбаза эмхидхэгдээгүй байһаар.

Энэ асуудалаар үгэ хэлэһэн Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Кривогорницын** хүдөө нютагуудта, илангаяа малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри тон һулаар ябуулагдана гэбэ. Аймагай хүтэлбэрилхы тушаалтан колхозуудаар үсөөн ябана, тиигээд хаа яа боложо ерэхэдээ лекци, элидхэл хэхэ заншалгүй юм гэжэ шүүмжэлбэ.

—Партиин айкомой пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэришэд, тус таһагые даагша нүхэр Ключерев колхозуудта, МТС-үүдтэ ябажа, партийна эхин организациин секретарьнуудта политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэдэ туһа хүргэдэггүй гэжэ Ехэ-Кударын МТС-эй парторганизациин секретарь нүхэр **Одоев** шүүмжэлбэ.

ВЛКСМ-эй айкомой зүгһөө комсомолецууд ба залуушуулай политическэ һуралсалые эмхидхэхэ талаар тон бага оролдолго гаргагдана гэжэ нүхэр **Максимов** хэлэһэн байна.

Пленум дээрэ хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар хамтадаа 22 хүн үгэ хэлэбэ. Мүн тогтоолнууд баталан абтаба.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй дутагдалнуудые усадхаха

ИВОЛГА. КПСС-эй айкомой бюро Иволгын МТС-эй харьяата колхозууд хабарайнгаа тарилгада хэр зэргээр бэлдэжэ байнаб гэһэн асуудалаар МТС-эй директор нүхэр Ильковой тоосоое шагнаба. Хабарай тарилгын хүдэлмэриин эхилхэ сагай тулаад байхада, МТС-эй харьяата колхозууд тон муу бэлэдхэлтэй байна гэжэ айкомой бюро сэгнэбэ. Сталинай, Андреевэй, «1-е Мая», «Коминтерн» колхозуудта мүнөө хүрэтэр үрэһэеэ сэбэрлэжэ дүүргэзгүй, тарилгын кондицида хүргөөгүй, муу шанартай үрэһэеэ һэлгэхэ хэрэгые эхилээгүй байһаар.

Үбэлдөө хэгдэхэ агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд (саһа тогтоолго, наг шэбхэ зөөлгэ, үнэһэ ба шубуунай аргал суглуулга) олонхи колхозуудта хэгдээгүй үлэшэһэн байна. Мүн минеральна үтэгжэлнүүдые худалдан абалга, зөөлгэ муугаар эмхидхэгдэнэ.

Эдэ колхозуудта овощь болон хартаабха ехээр таригдахаар хараалагдабашье, тэрэнэй тарилгада бэлэдхэл ехэ муу. Овощиин үрэһэ дүүрэн абтаагүй, нэгэшье колхоздо эртын овощь гаргахын түлөө парнигууд заһагдажа, түхеэрэгдэжэ эхилээгүй байһаар, үтэгжүүлгын горшоогхонууд үсөөн хэгдэһэн байна. Полевой станууд, тракторна вагончигууд заһабарилагдажа эхилээдүй байха юм.

Мүн эдэ колхозуудта таряанажалай ба огородой барилгануудые хүдэлмэришэнөөр хангалга, хүдэлмэриин түсэб табилга удааруулагдана, тиигээд хаана ямар культура тарихаяа үшөө шиидээгүй байна. МТС-эй болон колхозой хүтэлбэрилэгшэд кукурузын тарилгада бэлэдхэхэ хэрэгтэ ханамжатайгаар хандаагүй, тарилгынь газар зарим тээ олдоогүй, үтэгжүүлгэ зөөхэ болон таряанай сеялкые кукуруза тарилгада тааруулха тушаа хэмжээ абтанагүй.

Иволгын МТС-эй дирекци хабарай тарилгын бэлэдхэлдэ байгаа эдэ бүхы дутагдалнуудые мэдэбэшье, бодото хэмжээ абанагүй. Тэндэ ажаллажа байһан партиин айкомой инструкторска группа МТС-эй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ хэнгүй, энэ ехэ гээгдэлтэй эбсэшөөд, КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бэелүүлгэдэ колхознигуудые, механизаторнуудые элсүүлхэ талаар үсэд шанга оролдолго гарганагүй.

КПСС-эй айкомой бюро МТС-эй директор нүхэр Ильковто шанга эрилтэ табижа, хабарай тарилгада бэлэдхэлэй дутагдалнуудые дары усадхахые МТС-эй дирекци, колхозуудай түрүүлэгшэдые ба партийна организациин секретарьнарые уялгалба.

Новосибирск. Металлическа конструкцинуудые бүтээн гаргадаг заводой коллектив хүдөө ажахын захилнуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө үсэд нэтэрүүгээр тэмсэжэ байна. Горючи хадагалхын тула олон тоото цистернэнүүдые бүтээн гаргадаг даалгабари абаад, тэрэ даалгабаряа тус предприяти болзорһоонь урид дүүргэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: металлоконструкцинуудые бүтээн гаргадаг заводой харша соо түмэр замай платформонуудта цистернэнүүд ашаалагдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Шэрэм шудхагшад майн урда тээ

—Майн нэгэнэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн Эхэ орон доторнай үргэн далайсатайгаар дэлгэрбэ. Манай цехын хүдэлмэришэд энэ мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа оробо. Тэрэ тоодо цехын уралан нарижуулагшад эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, шэрэм шудхалга дээрэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргана,—гэжэ ПВЗ-гэй шэрэм шудхалгын цехын технолог нүхэр Шкурко хөөрэнэ.

Цехын шэрэм шудхагшадай бригаданууд тус мүрысөөндэ хабаадалсаха зуураа дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые баталан абана. Технолог нүхэр Шкурко конструктор А. Вологодинтой хамта уралан нарижуулгын үнэтэ дурадхал зохёожо, паровозой шэрэм детальнуудые шудхалга дээрэ ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлхэ арга олгобо. Тэдэнэй энэ дурадхалынь жэл соо аяар 27 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ арьбалха байна.

Шудхалаашад нүхэд Хамаганов, Бондаренко, Беляев болон бусад ажалай вахтада жагсажа, халаан бүхэнэйнгөө нормые ехээр үлүүлэн дүүргэнэ. Цехын мастер нүхэр Алексеев хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөө шадамараар хүтэлбэрилнэ. Халаан бүхэнэй һүүлдэ бригадануудай хүдэлмэриин дүнгые гаргажа, али бригадын түрүүлжэ, гээгдэжэ ябаһаниие соносходог байна.

Б. Степанов.

ТАСС-эй буруушаалга

Гурбан правительствонуудые — СССР-эй, США-гэй ба Англиин — правительствонуудые толгойлогшонорой хоорондо 1945 оной февральда болоһон Крымскэ конференциин «документнүүд» гэдэгые США-гэй Гүрэнэй департаментын толилһонтой дашарамдуулан Юнайтед Пресс агентствын вашингтонско корреспондент иигэжэ мэдээсээ. Советскэ правительство «Ялтинска конференциин нюуса материалнуудай суглуулбариһаа гурбан документые тунхаглахые зүбшөөһэн юм» гэһэн хэбэртэйгээр Гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ хэлэһэн байна. СССР хадаа «үнгэрэгшэ жэлдэ дипломатическа ёһоор асуухадамнай эдэ документнүүдые тунхаглахые зүбшөөгөө һэн» гэжэ Юнайтед Пресс агентствын корреспондент саашань мэдүүлнэ.

США-гэй Гүрэнэй департаментын түлөөлэгшын мэдүүлгые урдаа ба[…] Юнайтед Пресс агентствын хэһэн […] дээсэл бодото байдалтай таарал[…] нагүй гэжэ мэдүүлхые ТАСС түл[…] лэгдэһэн байна. Мэдээжэ болоһ[…] ёһоор, Ялтинска конференциин д[…] ментнүүдые толилхо тухай ас[…] далаар СССР-эй ба США-гэй [...] рондо ямаршье хэлсээн хэгдээ[…] мүн эдэ документнүүдые толи[…] тухай асуудал США-гэй правит[…] ство СССР-эй правительствын ү[…] табяагүй байна.

Малшадай мүрысөөнэй дүнгүүд

Ажалшадай депутадуудай Кударын аймагай Соведэй гүйсэдком, КПСС-эй айкомой бюро байгша оной февраль һара соо малай үбэлжэлгөөр аймагай колхозууд, фермэнүүд болон малшадай социалистическэ мүрысөөнэй ябасые хаража үзэбэ.

Малай үбэлжэлгые һайнаар эмхидхэһэн Сталинай нэрэмжэтэ колхоз урда һарануудайнгаа туйлалтануудые алдангүй, мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн зандаа. Һүнэй-товарна фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи комплексно бригадын МТФ (даагшань нүхэр Гречушкин) түрүү һуури эзэлээ. Энэ фермэ малаа гарза багатайгаар харууһалһан, ажахын жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүхэнһөө 220 литр һү һааһан байна. Хониной-товарна фермэнүүдэй дундаһаа хурьгадые кошарно-базова аргаар түлжүүлхэдээ түл һайнаар абажа байһан Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ферм[…] рүү һуури эзэлээ.

Мүрысөөндэ түрүүлһэн эдэ кол[…] зуудта, фермэнүүдтэ, Жданова[…] рэмжэтэ колхозой А. Б. Цыренж[…] вагай, мүн Н. О. Цыбикжапов[…] даадаг хонишодой бригадану[…] аймагай Соведэй гүйсэдкомой, […] тиин айкомой бюрогой дамжуул[…] Улаан тугууд барюулагдаха бол[…] Тэрэшэлэн түрүү малшадай амж[…] танууд тэмдэглэгдэбэ.

Гэхэтэй хамта, малай үбэлжэл[…] ябасые хангалтагүйгөөр хүтэлбэр[…] һэн Ленинэй, Ранжуровай, Воро[…] ловай нэрэмжэтэ, «Путь Октяб[…] колхозуудай правленинүүдэй бо[…] партийна эхин организацинуудай […] дэлмэри тухай хэлсэгдэжэ, мал[…] гарзалалгые зогсоохо, үнеэдһээ […] һаалгые ехэдхэхэ тушаа эрид х[…] жээ абаха гэжэ эдэ колхозуудай […] тэлбэрилэгшэд уялгалагдаба.

С. Таханов

Оролдосотой малшад

—Һараантай голой адагта мал харууһалхада зохистой юм. Эндэ манай колхозой малай олохон гүүртэнүүд бии,—гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой МТФ-е даагша Б. Д. Бадмацыренов хөөрэнэ.—Эгээл саада захадань гуна гунжадай гүүртэ үбэлжэжэ байна. Энэ гүүртые даагшаар колхозоймнай эрхим малшан Дамба Жанчиков хүдэлмэрилдэг. Тэрэ хадаа үнэн сэхэ, суута ажал хүдэлмэреэрээ аймаг дотороо алдаршаһан хүн. Нүхэр Жанчиков нүхэртэеэ арба гаран жэлэй туршада малажал дээрэ таһалгаряагүй хүдэлжэ, ехэхэн дүй дүршэлтэй, мэргэжэл шадабаритай болонхой.

Жанчиковтан һүүлэй дүрбэ — табан жэлэй туршада һубай мал харууһалжа байна. Тэдэнэрэй харууһалдаг мал хододоо тарган тобир байдаг. Тиимэ эрхим ажалайнгаа түлөө Жанчиков жэл бүри ехэ нэмэлтэ түлбэри абана, колхозой олониитын дунда хүндэтэй хүнүүдэй нэгэниинь мүн.

Мүнөө жэл Жанчиковтан даа[…] байһан малаа тобир тарганаар о[…] оруулжа байна. «Малдаа ямар […] жээл эдюулнэбта, хайшан гэжэ […] рууһалнабта», — гэжэ асуухада […] хэр Жанчиков иигэжэ харюус[…] Манай гүүртын гуна гунжад […] концентрированнэ тэжээл, дабһа […] һалгаряагүйгөөр эдинэ. Малнай […] лаан байратай, һайн уһалуури[…] Мүн һубай малые зүбөөр эдеэлүү[…] уһалха гээшэ угаа ехэ удхаша[…] тай хэрэг юм.

Эндэхи малшад сүлөөтэй са[…] культбазадаа үнгэргэдэг. Куль[…] зань культурна хэрэгсэлнүү[…] хангагданхай. Һара бүри нүү[…] наймаан эндэ ерэжэ, малшадта […] бараа худалдадаг байна.

Иигэжэ Хэжэнгын аймагай С[…] линай нэрэмжэтэ колхозой ма[…] Д. Жанчиков, Ц. Банзаргашеева[…] шэд партиин ЦК-гэй январска П[…] нумэй шиидхэбэринүүдые бэелү[…] жэ байна.

Б. Ширапов

Хүдөөгэй агитаторнуудай дүй дүршэлһөө

АГИТАТОР ДАНЗАН ЖАМБАЛОВ

Улан-Удэһээ Кяхта орохо шоссейнэ харгыгаар зуугаад модоной газарта ябахада, харгын хойто бэедэ Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз оршодог. Тэрэниие тойроод уужам үргэн бэлшээри, уһа гол элбэг юм.

Колхозой центрһээ баруулжаа 3 модо газарта Тохой гэжэ нютаг бии. Тэрэ элдин газарта колхозой нютагай үүлтэрэй үнеэдэй нэгэ гүүртэ байрладаг. Энэ гүүртэ дээрэ ажалладаг дүрбэн һаалишад харууһалжа байһан малайнгаа тоо толгойе олошоруулхын ба ашаг шэмэ үгэлгыень улам ехэдхэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Эндэхи һаалишад социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, үнеэн бүриһөө 1000—1000 литр һү һааха гэһэн уялгануудые абаһан байгаа. Һаалишад үгэеэ үнэн хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдоно, бага бэшэ амжалтануудые туйлана. Жэшээлхэдэ, бүхы гүүртэ дээрээ һү һааха түсэбөө һара бүри дүүргэдэг болонхой. Тиихэдэ һаалишад Нина Чойжиева ба Цеза Бадмаева гэгшэд бүри ехэ амжалтануудые туйлаһан байха юм. 1954—1955 онуудай үбэлжэлгын үедэ эндэхи гүүртэ дээрэ нэгэшье мал гарзада ороогүй, малнуудынь һайнаар ондо оруулагдажа байна.

Тус гүүртын малшадай иимэ амжалтануудые туйлаһан гол арга нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь хадаа эндэ партийно-политическэ хүдэлмэри жэшээтэ һайнаар эмхидхэгдэдэг, малшад урдаа байһан гол зорилгонуудые һайса ойлгодог, үнэн зүрхэнһөө ажал хэрэгтээ хандадаг ба өөһэд хоорондоо эршэмтэйгээр мүрысэдэг байна бшуу. Энээндэ агитаторай үүргэ тон ехэ.

Колхозой партийна эхин организаци хоёр жэлэй саада тээ ветеринарна фельдшер Данзан Гомбоевич Жамбалов гэгшые энэ гүүртэдэ агитатораар томилоо һэн. Түрүүшээр энэ хүдэлмэриин дүй дүршэлые һайн мэдэхэгүй байһан дээрэһээ нүхэр Жамбалов заримдаа ядалдадаг байгаа. Теэд агитаторнуудай семинарта ябажа, газетэ, журнал болон «Агитаторай блокнот» уншажа, уданшьегүй дүй дүршэлтэй болоо һэн.

...Үглөөнһөө хойшо үргэлжэлһэн саһа бордоһон намдаба. Тохойн айлнуудай галнууд нособо. Тэдэнэй дунда гүүртын улаан булангай сонхын гал бүришье ехээр яларна. Эндэ гүүртын бүхы малшад сугларанхай. Хүдэлмэри тухай асуудал хэлсэхэ юрын суглаан болобошье, мүнөө үдэшэ һаалишад сэбэрхэнээр хубсаланхай, баярай суглаанда ерэһэн шэнги байба.

—Малшадай суглаае нээгдээ гэжэ тоолоноб,—гээд дүшөөд наһа хүрэжэ ябаһан, гүүртые даагша Бато Бадмаев соносхобо. Һүүлээрнь энэ нүхэр «КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй дүнгүүд, манай гол зорилгонууд» гэһэн асуудалаар үгэ хэлэхыень агитатор нүхэр Жамбаловта дурадхаба.

Данзан Гомбоевич Жамбалов партиин ЦК-гэй январска Пленумэй табиһан гол зорилгонууд тухай тодо һонороор малшадта хэлэжэ үгэхэ зуураа, малажалай продуктнуудые ехэдхэхэ талаар колхозой бүхы малшадай, тэдэнэй тоодо эндэхи малшадай урда байһан зорилгонууд тухай тусгаар тогтоо һэн.

— Манай колхозой ажахын гол һалбаринь хадаа малажал болоно. Теэд, малажалаймнай олзо доход тон бага. Малайнгаа ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлжэ шадаагүйбди. Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй эрилтые дүүргэлтэ болгон малажалһаа ашаг шэмэ абалга ойрын 4—5 жэл соо гурба—дүрбэ дахин дээшэлүүлхэ байнабди. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ манай колхоз эдлүүриин газарай 100 гектар бүриһөө оройдоо 7,7 центнер мяха, 33,4 центнер һү, 145 килограмм ноохо абаһан байбал, 1960 ондо 27 центнер мяха, 80 центнер һү, 366 килограмм ноохо абадаг болохо байнабди. Малажалһаа ашаг шэмэ эды шэнээн абахын тула малшадай үүргэ тон ехэ байха ёһотой,—гээд Данзан Гомбоевич хэлэбэ.

Пеэшэнэй хажууда һууһан залуухан басаган бодожо түргэнөөр аад, яб байса тодоор хэлэжэ оробо. Энэ хадаа гүүртын эрхим һаалишан комсомолка Цеза Бадмаева байба.

—Нютагай үүлтэрэй үнеэд манай колхоздо үшөө олон гээшэ. Эдэнэй үүлтэрые һайжаруулжа, бултыень симментальска үүлтэрэй болгохо манай нангин уялга мүн болоно. Манай гүүртын һаалишад, тэдэнэй тоодо бишье, урда жэлнүүдтэ тон багаар һү һаажа байгаабди. Мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1000—1000 литрһээ доошо бэшэ һү һааха дүүрэн аргатайбди. Үнеэднай тобир тарганаар үбэлжэжэ байна. Колхоздомнай үбһэ ба бусад тэжээлнүүд элбэг бии. Хэды болотор түсэбөө дүүргэхэгүй, гүрэндэ һү дутуу үгэхэ зон гээшэбибди? Хүрөө, саашадаа иимэ байха болоо һаа, юрэдөө эшхэбтэр байна. Би даалгабаряа үлүүлэн дүүргэхэ уялга абааб, мүн хамта хүдэлжэ байһан нүхэдөөшье тэрээндэ уряалнаб, —гээд Цеза Бадмаева өөрынгөө нүхэд тээшэ хараад һуугаа һэн.

Нэгэ хэды саг соо хүнүүд дуугай болобо. Һаалишад өөһэд өөһэдынгөө һанаан соо арга боломжонуудаа тооложо һууһан хэбэртэй байгаа бэлэй.

—Нүхэр Бадмаева зүб хэлээ гэжэ би һананаб. Олоншье хэлэхэ юумэ үгы байна. Тус тустаа уялга абажа һайнаар лэ хүдэлмэрилхэ болонобди. Нэмэлтэ болгон хэлэхэ юумэмни хадаа кукурузын тарилгада бидэ малшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотойбди. Хото хоройнуудайнгаа наг шэбхые, пеэшэнэйнгээ үнэһые кукурузын поли дээрэ гаргахабди, гаргажашье байнабди, — гэжэ Нина Чойжиева хэлэбэ.

—Кукуруза тарижа малдаа эдюулхэ гээшэ айхабтар шухала хэрэг. Энээниие партиин ЦК-гэй январска Пленум манһаа эринэ. Бидэ партиин ЦК-гэй энэ эрилтые заатагүй дүүргэхэбди. Мүнөө манай гүүртэ 1000-гаад шарга наг шэбхэ поли дээрэ гаргаа. Үшөөшье ехээр шэбхэ гаргаха байнабди,—гээд гүүртые даагша нүхэр Бадмаев малшадта хандаа һэн.

Тэрэ суглаан дээрэ һаалишад социалистическэ уялгануудые абажа, үнеэдэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл эхилээ һэн. Эндэхи малшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе эмхидхэгшэ агитатор нүхэр Жамбалов партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолоор хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэһөө гадна, энэ тогтоолһоо абажа, лозунг уряануудые бэшэжэ ханада үлгэһэн байна. Гадна, нүхэр Жамбалов түрэл колхозойнгоо 1955—1960 онуудта хэды шэнээн хэмжээнэй малажалай продуктнуудые жэл бүри абаха байһаниие диаграмманууд болгон харуулхань.

Данзан Гомбоевич нэгэ үнеэнһээ хэды литр һү һаагдадаг байһаниие харуулһан график бэшэжэ, улаан булангай ханада үлгөө. Тэрэ график соо бүхы һаалишадай нэрэ обогууд бэшээтэй байдаг. Тиигээд һаалишадай нэгэ һаамхай үнеэнһээ сүүдхэдээ хэды литр һү һаадаг байһаниие тэндээ тэмдэглэдэг байна. Гадна, жэл соогоо нэгэ үнеэнһээ хэды литр һүн һаагдааб, социалистическэ мүрысөөндэ хэн түрүүлжэ ябанаб гэжэ мүн лэ тэмдэглээтэй байдаг.

Нүхэр Жамбалов гүүртын учетчигтой хамта һаалишан бүхэнэй хүдэлмэриин үдэрэй дүн гаргаад, тэдэ дүнгүүдые сасуулжа үзөөд, малшадта хэлэжэ үгэдэг, үнгэрэгшэ үдэрэй дутагдалнуудые дахин дабтахагүйн тула, үглөөдэрэй хүдэлмэриие хайшан гэжэ һайнаар эмхидхэхэ тушаа хэлэдэг байна. Жэшээлхэдэ, һаалишан Радна Нимаева үнеэдэйнгээ дэлэнгүүдые нидхэрэнгүйгөөр һаадаг байгаа. Тиихэдэнь эгээл тоһолиг үдхэн һүниинь һайса һаагдангүй үлэшэдэг байба. Тэрээн тухайдань Данзан Гомбоевич энэ һаалишантай хэды удаа хөөрэлдэжэ, һүүлээрнь үйлэдбэриин суглаан дээрэ хэлээ, «Дайшалхы хуудаһанда» бэшэһэн байна. Мүнөө нүхэр Нимаева үнеэдэйнгээ дэлэнгыень нидхэрдэг, һүеынь һайса һаадаг болоо.

Нүхэр Жамбалов мүрысөөндэ илагшадые тодоруулжа, тэдэниие хүндэлэлэй доскада бэшэдэг, туйлаһан амжалтанууд тухайнь «Дайшалхы хуудаһанда» толилдог юм. Мартын нэгэнэй мэдээгээр социалистическэ мүрысөөндэ Цеза Бадмаева түрүүлжэ ябана. Энэ нүхэр январь һара соо һү һааха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ. Тиихэдэ энэ һаалишан февраль һара соо 900 литр һү һааха байһан аад, 1190 литр һү һааһан байха юм. Мүн тэрэшэлэн март һарын түсэб үлүүлэн дүүргэхэнь.

Малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхадаа агитатор Жамбалов гол һаналаа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, үүлтэрыень һайжаруулха хэрэгтэ хандуулан, хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа парти ба правительствын гаргаһан тогтоолнуудые малшадта ойлгосотойгоор, колхоз болон гүүртынгээ байдалһаа жэшээ абажа байгаад тайлбарилан харуулдаг.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүхы малшадта дамжуулха талаар Данзан Гомбоевич нилээд оролдолго гаргана.

Мэнэ һаяхан агитатор «Караваево» совхозой эрхим һаалишан нүхэр Смирновагай дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэһэн байна. Энэ темээр хөөрэлдэхэ зуураа нүхэр Жамбалов үнеэдтэ кукурузаар царагдаһан […] лос эдюулхэ тухай ехэ һониноо[…] лээ.

—Данзан Гомбоевич, та ехэ […] хэлэнэт. Үнеэнэй һүн эдилгээрэ[…] лодог гэлсэдэг бшуу. Малай а[…] шэмые дээшэлүүлхын тула тэдэ[…] һайса эдеэлүүлхэ, илангаяа ку[…] заар хэгдэһэн силос үгэхэ ёһото[…] —гээд гүүртын малшад эдэбхи[…] гээр зүбшөөбэд.

Мүнөө үбэлдөө тусхай прог[…] маар малшадай һуралсал эмхи[…] дээ. Тугалнуудыень эхэһээнь һал[…] жа түлигдэдэггүй байрануудта […] жүүлхэ гэхэ мэтын түрүү аргые[…] далжа, ажалдаа нэбтэрүүлжэ […] лээ.

Нүхэр Жамбалов хөөрэлдөө[…] хынгээ урда һайнаар бэлэдхэдэ[…] Газетэ, журнал уншадаг, кол[…] правленидэ орожо, хэрэгтэй то[…] дые абаад, ажал дээрэнь ерэжэ[…] гажа үзэһэнэйнгөө хойно, малш[…] суглуулжа хөөрэлдөө үнгэргэдэ[…] на.

Малшадай ажал хүдэлмэри, […] һуудаллань ушарһан эрилтэнү[…] агитатор анхаралтайгаар ханд[…] колхозой правленитэй зүбшэж[…] дары хэмжээ абадаг гү, али […] ламжа үзүүлдэг байна.

— Малшадай сүлөөтэй с[…] культурнаар үнгэргэхэ арга […] гүүртэдэ дүүрэн бии. Гоё һайха[…] шэмэгдэһэн улаан булантайбди[…] рээн соомнай газетэ, журнал, ш[…] даам гэхэ мэтын зүйлнүүд […] Тиихэдэ эндэ «Родина» гэжэ р[…] приёмник тодхогдонхой. Культ[…] иимэ һайн гэр гуламтые түхеэр[…] агитатор Жамбалов ехэхэн орол[…] го гаргаа гэжэ эндэхи малшад[…] горхон хэлсэдэг юм.

Данзан Гомбоевич Жамбало[…] дөө ажахые, илангаяа малаж[…] улам саашадань хүгжөөхэ […] КПСС-эй ЦК-гэй январска П[…] мэй тогтоолые бодото дээрэн[…] лүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр […] догшодой нэгэниинь мүн.

Б. ШИРЕТОРОВ,
манай корреспо[…]

Эрдэмтын наһа бараһаар 100 жэлэй ойдо

Доржи Банзаровай түрэһэн нютагта

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дээдэ-Үшөөтэйн долоонжэлэй һургуулиин ...хи класста багша М. Б. Босхолова ород хэлэнэй урок ...ргэжэ байна.

Эрдэм соёл шудалнабди

Манай нютагай алдарта хүбүүн, бурядай түрүү...ын эрдэмтэ Доржи Банзаровай наһа бараһаар ...э 100 жэл гүйсэбэ. Бүрхэг һүниин огторгойдо ...алзаһан хурса мүшэндэл адляар, балай харан...хаанта хархис засагай үедэ Доржи Банзаровай ...һамшагта оюун бэлиг бадаран гараад, уданшье...й залиран унтарһан байгаа...

Хэрбээ тэрэ үедэ манай нютагай бүхы залуушуу...й дундаһаа гансахан түлөөлэгшэ арай гэжэ дээ... эрдэмтэй боложо шадаһан байгаа һаань, ...өөнэй залуушуул бултадаа һургуулида ...ралсажа, эрдэм мэргэжэл эдэбхитэйгээр шудал... Колхоз дээрэмнай долоонжэлэй һургуули бии ...огдонхой. Тэндэ колхознигуудай зуу холо га... үхибүүд һуралсадаг. Манай нютагта ургаһан ...хүмүүжэһэн багшанар Базар Донгитов, Цырен ...рмаева, Бутыд Намсараева болон бусад энэ һур...улида хүдэлмэрилжэ, үхибүүдтэ эрдэм соёлой ...дэһэ һууринуудые заана. Манай эндэхи хүбүүд: ...раб Мансурунов, Владимир Гомбожапов гэгшэд ... лэ Бурят-Монголой педагогическа институт ...ргээд, түрэл нютагаа ерэжэ, ажаллаха байна.

Колхознигуудай хүбүүд, басагад Бурят-Монголой ...дагогическа болон зооветеринарна институдуудта, ... тэрэшэлэн ондоошье городуудай дээдэ ба тус...й дунда һургуулинуудта һуралсажа байна. ...нэр хэдэн жэлэй турша дотор һуралсаһа...ингаа һүүлээр мэргэжэл олоходоо нютагаа ...ажа, аба эжынэр, аха дүүнэр болон үе... нүхэдтөө туһалалсадаг заншалтай болонхой. ...өө жэлдэ Бурят-Монголой зооветеринарна ин...тут дүүргэхээ байһан Лиза Гомбоева Үшөөтэй... бусажа ажаллаха болонхой. Малаа һайнаар ...руулхаха, ажалдаа түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэ ...далдань залуу зоотехник бүхы шадалаараа ...хознигуудта туһалалсаха юм.

Манай тосхоной интеллигенциин түлөөлэгшэд—...шанар, албахаагшад, хүдөө ажахын мэргэжэл... колхозойнгоо ажабайдалда эдэбхитэйгээр ха...далсадаг, илангаяа агитационно-ойлгуумжын ...элмэридэ, уранһайханай самодеятельностиин ...жогуудта шадаха зэргээрээ туһа хүргэлсэдэг, ...эдөө ябалсадаг байха юм.

Бурядай түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаровай ...эһэн нютаг гансашье газаа талаһаа, түхэл ...гаараа хубилжа, элдэб шэнэ барилга, гэрнүүд, ...ьтурын эмхи зургаанууд бодхоогдоо бэшэ ха... Эдэ бүхы хубилалтануудтай хамта, эндэ ...э ёһоной, ажал хэрэгээ һайса мэдэхэ, эрдэм ...болбосоролтой хүнүүд урган гараа бшуу. Манай ...эр бүриин ажабайдалай бүхы баримтанууд энээ...е ямаршье арсалтагүйгөөр гэршэлжэ үгэнэ.

Ж. Лумбунов, Дээдэ-Үшөөтэйн долоон жэлэй һургуулиин директор.

Номууд—манай ханинар

Манай Үшөөтэйн хүдөөгэй библиотекэ эмхидхэг...ээр оройдоо хоёр жэл шахуу боложо байна. Теэд ...е үе соо номуудые ажалша зоной дунда нэбтэ...лхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэбэ. Мүнөө ...э библиотекымнай хоёр мянгаад номуудые кол...нигууд, албахаагшад, хүдөөгэй интеллигенциин ...өөлэгшэд ходоодоо абажа уншадаг болонхой.

Манай библиотекэдэ дэлхэйн ба ородой литера...рын классигуудай—Бальзагай, Мопассанай, Пуш...ай, Толстойн ба советскэ уранзохёолшодой эл... олон номууд бии. Тэрэшэлэн манай республи... уранзохёолшод Хоца Намсараевай, Жамсо Ту...овай, Чимит Цыдендамбаевай бэшэһэн номууд ...а олон. Нютагаймнай хүн зон, хүгшэн залуугүй ...уншадаг, уранһайханай литературые һонир...ог болонхой. Библиотекэдэмнай мүнөө үедэ гур... зуу гаран уншагшад тоологдоно. Үдэшэлэн ...лай һүүлээр шэнэ ерэһэн газетэ, журналнуудые ...хаяа библиотекэдэ хүнүүд олоороо суглардаг. ...ай библиотекэ республиканска болон цент...на газетэнүүдые, «Огонёк», «Крокодил», ...руг света», «Китай» гэхэ мэтын журналнуудые ...даг байна. Эдэ журналнууд ба газетэнүүд ма... колхознигуудай ажалша хүдэр гарнуудые дам...жа, тэдэнэй дунда эрдэм болбосорол, соёл куль...ра нэбтэрүүлхэ ябадалда элитэ ехэ үүргэ дүүр...

Хэрбээ Доржи Банзаровай ажаһууха үедэ үзэг ...эг мэдэхэ хүниие энэ нютагта олохонь бэрхэтэй ...а һаа, мүнөө үедэ газетэ, ном уншадаггүй хү...е олохонь бүришье бэрхэтэй. Номууд үнэхөөрөө ...эй ашата һайн ханинар болонхой.

Ц. Жигмытова, хүдөөгэй библиотекые-даагша.

☆ ☆ ☆

Алдарта эрдэмтын аша гушанар

1. Зуу гаран жэлэй саана...

Зуу гаран жэлэй саана гэхэдэ, яһала холохон даа. Түргэн урасхалтай, тунгалаг сэбэрхэн уһатай Үшөөтэйн горхоной эрьеэр, Баян Зүрхэн, Сарабда хадануудай хормойгоор хүл нюсэгөөр гүйлдэжэ ябаһан үхибүүдэй дунда тэбхэр сагаахан шарайтай, тэнюун хонгор сэдьхэлтэй Доржи хүбүүн наададаг юм һэн. Бишыхан Доржыншье, тэрэнэй үетэнэйшье саашадаа хайшан гэжэ хуби заяагаа эдлэхэ, ямар замаар, али зүг руу шэглэхэ байһаниие хэн тиихэдэ мэдэхэ бэлэй.

Хаанта засагай дарлалтын гэнжые шэрэһээр лэ, «һохор баян, һогтуу ноёндо» нюрга һээрээ сохюулһаар лэ тэдэнэр «буруугай бэлшээриһээ гарангүйгөөр» барлаг нэрээ зүүхэ, баяшуулай гарта хосорхо гэхэһээ бэшэ юу хэлэмээр байгааб?! Эдэ үхибүүдэй ехэнхинь эгээл тиимээр ами наһаяа эдлэжэ, «алтан дэлхэйн уужамханшье һаа, амарха, сэнгэхэ гээшые мэдэнгүйгөөр», ажаябаа бэлэй. Харин тэдэнэй дундаһаа ори гансахан Доржи Банзаров ямаршьеб талаангаар «саарһан дээрэ нэрэтэй, саһан дээрэ мүртэй» боложо, хурса һүбэлгэн ухаагаа, айхабтар ехэ оюун бэлигээ уудалан харуулба. Ахадүү ород нүхэдэй туһаламжын ашаар тэрэ хадаа Казанска университет дүүргэжэ, эрдэмтын нэрээргэтэй болоһон юм. Тиин зүүн зүгэй арадуудай культура, хэлэ бэшэг шэнжэлхэ талаар Доржи Банзаров хэдэ хэдэн гүнзэгы удхатай научна зохёолнуудые бэшэһэн, элдэб орёо асуудалнуудые жэгтэй тодо һонороор тайлбарилһан байгаа. Оройдоо гушан гурбан наһа наһалбашье, түрүүшын эрдэмтэ бурят Доржи Банзаров нилээд ехэ юумэ хэжэ үрьдэһэн ба түрэлхи бурят-монгол арадайнгаа алдар солые дээрэ үргэһэн, нэрыень олондо мэдээжэ болгоһон байна. Мүнөө үедэ бурят зон тээшэ ехээр анхаралаа табиха зэргэтэйбди, яахадааб гэхэдэ, тэдэнэй дундаһаа Доржи Банзаров ургажа гараа бшуу гэжэ тэрэ үеын нэгэ шэнжэлэгшэ бэшэһэн юм.

Хэды тиимэшье һаань, хархис засаг эрдэм бэлиг түгэлдэр хүнүүдэй харгые хаагаад байдаг һэн. Доржи Банзаровай нютагаархид — Үшөөтэйн үгытэй бурядууд хэрзэгы шэрүүн дарлалта доро өөдэ нараяа үзэнгүй зобожо байһан юм. Уранзохёолшо Чимит Цыдендамбаев «Банзарай хүбүүн Доржи» гэһэн роман дотороо эндэхи хүн зоной ядарал зоболон тухай иигэжэ тон зүбөөр бэшэһэн байха юм:

...Хүнүүд һүниндөө унтанагүй. Газаа гаража, ууртай хойто эхын шарайе үнэшэн үхибүүдэй адаглан харадагтал адляар, хүйтэн тэнгэриин шэг шарайе адагланад.

Үшөө нэгэ хоноод байхада, гэрһээ гарашагүй хүйтэн бууба. Газар тэнгэри хоёр ниилэжэ, саһа бордоһо үрхидхэһэн һалхин уйдхарта гашуун дууе дуулажа, улин ёолон галзуурна. Хүсэтэ һалхин үе-үе гэрнүүдэй дээбэри үргэжэ, ханануудыень таһалан абахаяа оролдоно. Үлэн хооһон моридоо унаһан эрэшүүл үхэр малаа бэлшээжэ боломоор үбһэ хагдатай, нэмэри зохид газар бэдэрнэд...

Доржи аханадаараа газаа гарана. Хайшаашье хара, хүнүүд үхэһэн малаа дал хорёоһоо саашань шэрэжэ абаашаад, хүр саһаар буланад. Үхэһэн малаа таллуулагшадай гэртээ ерэжэ ороодүй ябахада, мэнэ һаяхан хаягдаһан халуухан һэе дээгүүрнь олон нохойнууд хэрхирэлдэжэ, томо хирээнүүд хаагалалдан элилдэнэ.

Үдэр бүри улаан һэе, хара шубуудые харахань ямар үбшэнтэйб! Теэд үхэһэн малые холо, ой тайгада, жалга хонхорто абаашаха шадал ямар моридо байхаб? Хүнүүд гэрһээ гараха дурагүй. Хүнжэлдөө шургаад, энэ хамагые мартажа, дулаан зун болотор бүхэ нойроор унташаха дуран хүрэнэ. Теэд яахабши, байжа бололтой аал? Шобторхо үнеэгүй хүн ажаһуужа шадаха аал?..

Эгээл иимэ үедэ Доржи Банзаровай нютагаархид ажаһуужа, гашуудал зоболон эдлэжэ байгаа. Тэдэнэр һара, наранай хиртэхэдэ гү, али газарай дорьбоходо, улам ехээр зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэжэ, баһа ямар гай тодхор, шэнэ ехэ аюул ушархань ааб гэжэ бүришье айн һүрдэдэг бэлэй.

2. Шэнэ үеын наран мандаба

Үшөөтэйн горхон хараха янзада бишыханшье һаа, үерлөөд байхадаа һүртэйгөөр хүүежэ, тэргэтэйшье, тэмээтэйшье хүниие табихаар бэшэ болотороо халин урдадаг һэн. Оршон тойронойнь үндэр хангил уулануудай һуга дороһоо гараһан нарин горход ниилэжэ, тэрээндэ бүришье ехэ хүсэ шадал нэмээдэг байба. Энээндэл адли хүсэтэйгөөр, дарлалта доро байһан эндэхи нютагай үгытэйшүүл баяд, ноёдой зоргоороо ошоһон аашануудта эсэргүүгээр нэгэтэ бэшэ бодоһон, хоро үһөөгөө абахыешье һэдэдэг байһан юм. Зүгөөр тэрээнһээнь элитэ ехэ үрэ дүн гаража шададаггүй бэлэй...

Алдарта Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро болоһон агууехэ Октябрьска социалистическэ революци бурядай түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаровай аша гушанарта баяр жаргал, эрхэ сүлөө олгоо һэн. Иигэжэ Үшөөтэй нютагта шэнэ үеын наран мандаба...

Эндэхи нютагай үгытэй таряашад 1931 оной январь һарын 26-да эгээн түрүүшынхеэ колхоз эмхидхэжэ, мал зөөриеэ, зэр зэмсэгүүдээ хамтаруулһан юм. Тэрэ колхозынь мүнөө үедэ Зэдын аймагай эгээн томо ажахынуудай нэгэн боложо, өөрынгөө нютагай алдарта хүбүүн Доржи Банзаровай нэрые омогтойгоор зүүжэ ябана.

...Гэгээн сагаан тала байһан газарта энэ колхозой центр болохо нилээд томохон тосхон холоһоо жэрыжэ харагдана. Уранаар хэгдэһэн ягдагар томо байшангууд ойрыншье, дүтыншье айлшадые хүндэтэй ёһоор угтана. Хараад үзэгты, эндэ хамаг юумэн биил: эд бараагаар элбэг магазин, хэдэн мянгаад номуудтай хүдөөгэй библиотекэ, радиоузел, фельдшерскэ пункт, уужам салуу колхозой клуб, долоонжэлэй һургуули! Хэрбээ Доржи Банзаровай ажаһууха үедэ эндэ үзэг бэшэг мэдэхэ хүниие олохонь бэрхэтэй байгаа һаа, мүнөө үедэ үзэг бэшэг мэдэхэгүй нэгэшье хүниие олохонь бүри бэрхэтэйл! Энэ тосхоной хэдэн арбаад хүбүүд, басагад дээдэ ба дунда һургуулитай болонхой. Нютагай почтальон үдэр бүхэндэ айлнуудаар ябажа, хоёр зуугаад холо гаран центральна болон республиканска газетэ, журналнуудые тараана. Үдэшэлэн, ажалай һүүлээр эндэхи библиотекэдэ хододоо хүн зон олон байдаг. Тэлэнэр, шатар, домино наадана, газетэ, журнал, номуудые уншана. Колхозой юрын малшан Гармаханда Ванжилова А. Фадеевэй «Залуу гварди», В. Катаевай «Полкын хүбүүн», Г. Николаевагай «Таряа хадалга» гэһэн романуудһаа эхилээд, бусад олон номуудые һонирхон уншаһан байха юм. Тракторист Тамсурун Мансорунов О. Бальзагай, Джек Лондоной, Л. Н. Толстойн хэдэ хэдэн ехэ зохёолнуудые уншаһан байна. Теэд энэ библиотекын үшөө 300 гаран уншагшадай карточкануудые һэхэжэ үзэбэл, ямар олон зохёолшодой нэрэнүүдые, номуудай гаршагуудые обёорон хараха бэлэйт!

Хүдөөгэй клубай дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин кружогойхид концерт, наада табидаг, эндэхи эдэбхитэд элидхэл, лекцинүүдые уншадаг байна. Аймагай центрһээ кинофильмнүүдые асаржа, клубта харуулдаг юм. Колхозой центрын олохон айлнуудта, мүн тэрэшэлэн малай фермэ, гүүртэ бүхэндэ радиоприёмнигууд тодхогдонхой. Орон дотороо ба хилын саана боложо байһан шухала һонинуудые колхознигууд анхаралтайгаар шагнадаг, өөһэдынгөө зүгһөө сэгнэлтэшье үгэдэг байна ха юм.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз үнгэрһэн жэлдэ нэгэ миллионһоо үлүү олзо доходтой байжа, ажалта үдэр бүхэндэ гансахан мүнгөөр гурбан түхэриг гарые хубаагаа. Олохон колхознигуудай, жэшээлхэдэ, Д. Лубсановай, Н. Галдановай бүлэнэр 7—10 мянган түхэриг мүнгэн олзо абаһан байна. Нэгэ һарынгаа ажалта үдэртэ һаалишад, хонишодой олоһон мүнгэн олзонь 500 — 600 түхэриг болоһон юм. Хонишод Д. Лубсанов, Б. Гомбоев гэгшэд ажалта үдэрэйнгөө мүнгөөр мотоциклнуудые худалдан абаа. Хори гаран колхознигууд радиоприемнигуудтай болонхой. Оёдолой машина, түмэр орон, комод, шифоньер гэхэ мэтын үнэтэ эд бараануудтай машинанууд городһоо эндэ саг үргэлжэ ерэжэл байдаг. Энэ хадаа колхознигуудай улам бүри шанга шадалтай, баян дэлгэр ажабайдалтай боложо байһаниие эли тодоор гэршэлэн харуулна.

Малажалһаа ашаг шэмэ ехээр абадаг болохо тухай партиин Центральна Комитедэй январска Пленумэй тогтоолые эндэхи колхознигууд угаа ехээр һайшаан угтаба. Тиин тэдэнэр өөһэдынгөө арга боломжонуудые тоолоожо үзөөд, 1955—1960 онуудта артелиингээ ажахые хүгжөөхэ тодорхой түсэб зохёоһон байна. Тэрэнэйнь үндэһөөр энэ колхоз 1960 ондо гуша мянган толгой, тэрэ тоодо хорёод мянган толгой нарин ба нарибтар ноһотой хонидтой, 1700 толгой эбэртэ бодо малтай байха ёһотой болоно. Гэхэ зуура, малай тэжээлэй база бэхижүүлхэ, һайн байрануудые бариха ба ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар ехэхэн хүдэлмэри хараалагдаба. Энэ түсэбые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхын тула коммунистнууд болон комсомолецууд түрүүтэй, Үшөөтэй нютагай бүхы колхознигууд хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр оролсохо байһаниин лабтай.

Ч. Намжилов, «Б.-М. Үнэнэй» тусхай корреспондент.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дээдэ-Үшөөтэйн хүдөөгэй библиотекэ соо. Наада таладань һурагша Софья Мансарунова, колхозница Дэлигжид Зодбоева гэгшэд Ч. Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржи» гэжэ ном уншахаяа абаад, үзэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутат П. Идамжапова.

Түрүүшынхеэ миллионер болообди

Малажалайнгаа талаар аймаг соогоо томохон ажахынуудай нэгэн болохо манай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз һүүлэй жэлнүүдэй турша дотор нилээд ехээр хүгжэһэн байна. Энэ үе соо малаймнай тоо толгой олошоржо, 16 мянга шахуу болохоһоо гадна, тэрээнэй үүлтэр һайжарһан, ашаг шэмэ үгэлгэнь дээшэлһэн байна. Манай гол баялиг хонин ажал мүн. Бүхы малаймнай 13 мянганиинь хонид болоно.

Манай колхоз малажалай продуктнуудые—мяха, һү, тоһо, ноһо, үндэгэ гүрэндөө элбэг ехээр тушаажа, малажалһаа абтадаг ашаг олзоёо жэл бүри ехэдхэхэ арга боломжотой болонхой. Үнгэрһэн 1954 ондо гансахан малажалһаа абаһан олзомнай нэгэ миллион түхэригтэ хүрэһэн юм.

Малшадай дунда өөрынгөө ажалые эрхим һайнаар мэдэдэг, дүй дүршэл ехэтэй болоһон хүнүүд улам олошоржо байна. Тэдэнэр малаа шэнэ ёһоор харууһалха, ажалай түрүү арга методүүдые хэрэглэхэ талаар түрүүшынгээ амжалтануудые туйлажа ябанад. Бидэнэр 1953 онһоо хойшо хурьгадые кошарно-базова аргаар түлжүүлдэг ба тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа, үнеэдээ һаадаг болонхойбди. Үнгэрһэн жэлдэ малай хэдэн шэнэ байранууд, 150 тонныг багтаамжатай силосно набтар башни бариабди.

Һүүлэй хэдэн жэлэй турша дотор орооһото культурануудай тарилгын талмай нилээд үргэдхэгдэһэн ба тэрэнэй ургаса дээшэлһэн байна. Жэшээлхэдэ, 1953 ондо манай колхоз Үшөөтэйн МТС-эй механизаторнуудай туһаламжатайгаар 1100 гектар талмай дээрэһээ га бүриин 15 центнер таряа хуряажа абаһан юм. Тэрэ тоодо 386 га шэнинсын талмайһаа гектар бүриин 18 центнерһээ бага бэшэ ургаса абтаа һэн. Энэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө колхознай үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсажа, ашаанай машина шагнал абаһан байха юм.

1953—1954 онуудта 2400 гектар шэнэ газар хахалһан байнабди. Тэрэнэймнай 600-гаад гектартань үнгэрэгшэ жэлдэ таряан таригдаа һэн. Сагай уларилай хэды таагүй байбашье, шэнэ газар элдүүрилжэ, тарилгынгаа талмайе үргэдхэһэнэй ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ 1953 оной хиһоо бага бэшэ ургаса хуряаһан байнабди.

Малажалһаа ашаг шэмэ улам ехээр абаха тухай партиин ЦК-гэй январска Пленумэй гаргаһан тогтоолые бидэнэр бултадаа тон ехээр һайшаан угтаабди. Тиин 1955—1960 онуудта артелиингээ ажахын али бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ, ехэ хэмжээнэй барилгын хүдэлмэри ябуулха гэһэн түсэб табинхайбди. Энэ түсэбэй ёһоор малнай нилээд олошорхо, үүлтэрынь һайжаруулагдаха, ашаг шэмэнь дээшэлхэ болоно. Эгээл тиимэһээ найдамтай һайн тэжээлэй база байгуулха гээшэ түрүүшын ээлжээнэй заатагүй шиидхэгдэхэ ёһотой асуудал мүн.

Д. Дымчиков, Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Хонишоной зол жаргал

Эдэ үдэрнүүдтэ манай республикын бүхы ажалшад Доржи Банзаровай наһа бараһаар зуун жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна. Эрдэмтын түрэһэн нютаг — Үшөөтэйншье колхознигууд энэ ойе угтаха зуураа, Доржи Банзаровай дурасхаалые баяр баясхалантайгаар ёһолно.

Урданай хуушан сагые мүнөөнэй һаруул сэлмэг ажабайдалтай зэргэсүүлэн харабал, шэб харанхы бүрхэг һүниие нарата хабарай намжаа һайхан үдэртэйл жэшээлжэ боломоор. Манай эрдэмтын ажаһууха үеын хонишод баяшуулай хэдэн зуун хонидые хүл нюсэгөөр, үлэн хооһоор адуулжа, үе наһаяа үнгэргэдэг бэлэй. Харин мүнөө ямар ехэ хубилалта болоо гээшэб! Энээниие би өөрынгөө бүлын жэшээ дээрэ эли тодоор хаража байнаб.

Манай колхозой хонишод ажалай түрүү дүй дүршэлые эдэбхитэйгээр хэрэглэдэг болонхой. Жэшээлхэдэ, бидэнэр хурьгадые эртэ, үбэл байхада абажа, кошарно-базова аргаар тэнжээнэбди. Манай отарын 200-гаад хурьгад иимэ аргаар мүнөө тэнжээгдэжэ байна.

Бидэнэй ажал бодото һайнаар сэгнэгдэдэг. Нёдондо хэдэн колхознигуудтай хамта, Эхэ оронойнгоо столица—Москва ошожо, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ хаража ерэһэн байнаб. Тэндэ табигдаһан үзэсхэлэнтэ зүйлнүүдые—элдэб орёо оньһон машинануудые, янза бүриин үүлтэрэй адуу малые угаа ехээр һонирхон харааб. Эды ехэ зол хубиие урда сагай малшад һанаа зүүдэндээшье оруулхагүй байгаал!

П. Идамжапова, хонишон.

Ленинград. Продавецгүй түрүүшын бакалейно-кондитерска магазин Пржевальскиин нэрэмжэтэ үйлсын №10 байшан соо нээгдэбэ. Энэ магазин тусхай шэл прилавкануудтай. Бухы эд бараанинь багсалагдаад, дээрэнь сэнгүүдынь бэшэгдэнхэй. Магазинда ороhон хүн бүхэндэ корзинка үгтэдэг. Тэрэ хадаа прилавкануудай хажуугаар гарахадаа хэрэгтэй эд товарнуудаа корзинка соогоо абажа хэдэг байна. Тэрэнэй hүүлээр абаhан юумынь үнэ сэн тоологдодог юм. Магазинда наймаа хэгшэд: хоёр шалгагшад, кассир ба эд бараа багсалагшад юм. Туе магазинда хүн зон дуратайгаар ородог байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ магазин соо. **ТАСС-эй фотохронико.**

МАЛШАД БОЛОН МЕХАНИЗАТОРНУУДЫЕ ЭД БАРААГААР ЭЛБЭГЭЭР ХАНГАХА

Олондо хүндэтэй наймаалагша

Тарбагатайн аймагай Саянтын сельпогой 6-дахи магазин Сэлэнгэ мүрэнэй баруун эрьедэ байдаг. Сибирь, Саратовка, Саланцы гэжэ тосхонуудай хүн зониие үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангадаг юм. Магазинай наймаалагшаар Капиталина Ивановна Яковлева 1950 онhоо хойшо таhалгаряагүй хүдэлмэрилхэ зуураа, эд бараа худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг байна.

Магазин соо ариг сэбэр hайнаар сахигдана. Асарагдаhан эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд эли газарта табяатай байдаг. Оёмол хубсаhан, бүдүүд, ажахын хэрэгсэлэй зүйлнүүд болон бусад эд бараанай сэнгынь, сортонь тодоор бэшээтэй. Багахан аад, тон зохидхоноор түхеэрэгдэhэн витринэ магазин соо бии. Энээн соо элдэб жэжэ юумэнүүд аятайханаар, эб эбээрээ табяатай байдаг.

Наймаалагша Капиталина Яковлева эд хэрэглэгшэдэй захил болон эрилтэнүүдые тусхай дэбтэртэ бэшэжэ, тэрэнээ сельпогой правленидэ дуулгадаг, тэдэнэй захилые дүүргэдэг байна. Жэшээлхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозой малшад Ф. Емельянов, А. Власова, Е. Думнова, Е. Кабылкина болон бусадай хэhэн захилаар хэдэн паар валенка, хүбэнтэй хубсаhа болон одеялнуудые асаржа тэдэндэ худалдаа. Эд хэрэглэгшэдые hайнаар хангадаг, хэhэн захилынь дүүргэдэг байhанайнь түлөө эндэхи тосхонуудай ажалшад наймаалагшада баясхалан хүргэдэг юм. Магазинай дурадхалай ба гомодолой дэбтэртэ нэгэшье гомодол үгы, харин хэдэн hайшаалнууд бэшэгдэнхэй.

Нүхэр Яковлева энээнhээ урагша шэнэ эд бараа асарамсаараа гү, али неделидээ нэгэ дахин алгадгүй нүүдэл наймаа эмхидхэдэг байгаа. Мүнөө партиин ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй танилсаад байхадаа тэрэ иигэжэ хөөрэнэ:

— Манай түрэл Коммунистическэ парти, Советскэ правительствоороной хүдөө ажахые ойрын хэдэн жэлэй туршада эрид дэбжээхэ талаар түүхэтэ шиидхэбэри гаргаад, малшадай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй урда ехэ зорилго табиhан байна. Энэ ехэ зорилгые бэелүүлгэдэ өөрынгөө хубитые оруулалсахаб. Саашадаа малшадта неделидээ хоёр дахин, хабарай тарилгын үедэ поли дээрэ ажаллажа байгаа колхознигууд болон механизаторнуудта неделидээ 2—3 дахин ошожо, тэдэниие үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр таhалдалгүй хангаха гэжэ шиидэнхэйб. Энээн тухайгаа сельпогой, колхозой правленинүүдтэй хөөрэлдэхэдэмни тэдэнэр зүбшөөгөө.

Магазин үнгэрhэн жэлэйнгээ худалдаа наймаанай түсэбые 115 процент дүүргээ. Мүн байгша оной январь, февраль hарануудта түсэбhөө гадуур олон мянган түхэригэй эд бараа наймаалаа. Мүнөө нүхэр К. Яковлева квартальна түсэбөө 120 процент дүүргэхэ гэhэн зорилготойгоор ажаллажа байна.

Мүнөө энэ hарын түрүүшын хоёр недели соо энэ наймаалагша Саратовка, Саланцы тосхонуудта байдаг hүнэй-товарна, хониной-товарна фермэнүүдээр, малай гүүртэнүүдээр 6 дахин ябажа, 4 мянга шахуу түхэригэй эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые малшадта худалдаа.

Ж. Ринчино.

Кяхтада худалдаа наймаанай хүдэлмэри хангалтагүй

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бодотоор бэелүүлэн, колхозуудай малшад харууhалжа байhан адуу малаа тобир тарганаар ондо оруулхын тулада эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлмэрилжэ байна. Энэ түүхэтэ тогтоолые бэелүүлгэдэ бүхы советскэ хүнүүд өөhэдынгөө хубитые оруулалсана. Тэрэ тоодо худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд энэ хэрэгтэ хабаадалсажа, малай гүүртэнүүд, отаранууд дээрэ ажаллажа байгшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар таhалдалгүйгөөр хангаха ёhотой.

Гэбэшье, Кяхтын аймпотребсоюз (түрүүлэгшэнь нүхэр Фролов) аймагайнгаа малшадые худалдаа наймаагаар муугаар хангана. Магазинуудые даагшанар нүүдэл наймаа эмхидхэжэ, малшадые эд бараагаар элбэгээр хангахын түлөө hулаар тэмсэнэ. Маленковой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай малшад артельнэ центрнүүдhээ нилээд холо Субагта, Хангидай, Царам гэхэ мэтын газарнуудта ажаhуудаг. Тэдэнэр нүүдэл наймаанай ерэдэггүй дээрэhээ сай, дабhа, тамхи абахын тула хүдэлмэрээ орхижо, колхозой центр ошохо баатай болодог.

Аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Фролов КПСС-эй айкомой пленум, аймгүйсэдкомой сесси дээрэшье «аймаг дотор худалдаа наймаа hайжаруулхаб» гэжэ байжа оло дахин хэлэдэгшье hаа, бодото дээрээ мүртэй юумэ хэнэгүй. Холын гүүртэнүүдтэхи малшадые нүүдэл наймаагаар хангаха зорилгоор нэгэ автолавка эмхидхэгдэhэн байгаа. Автолавкын наймаанда оёмол хубсаhан, нооhон бүд болон бусад эд бараан бии. Теэд энэ автолавка үбэлэй үедэ саhатай харгыгаар бүхы гүүртэнүүдтэ ошожо шаданагүй. Тиихэдэ аймпотребсоюзай правлени тэрэ лавка эмхидхээд лэ hанаагаа амаршоо.

Саашадаа Кяхтын аймагта худалдаа наймаанай хүдэлмэриие эрид hайжаруулхын тулада шухала хэмжээ абаха хэрэгтэй. Аймгүйсэдкомой худалдаа наймаанай таhаг потребсоюзай правленитэй сельпонуудай хүдэлмэриие шалгажа, элирүүлэгдэhэн дутагдалнуудыень дары усадхаха ёhотой.

А. Сверчек.

Нүүдэл худалдаа наймаа эмхидхэнэ

Түнхэнэй аймагай Кырен тосхоной киоскын наймаалагша Сырен Очиров малшадые нүүдэл худалдаа наймаагаар таhалгаряагүй хангана. Тэрэ hаяхан Жемчуг нютагта байдаг малажалай фермэ, гүүртын хүдэлмэрилэгшэдтэ ерэжэ эд бараа, сай, тамхи, мылэ, клиёнко, сабхи болон бусад шухала хэрэгтэй юумэнүүдые худалдаба.

Б. Бирбаев.

Буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй Комиссиин Подкомитедтэ

ЛОНДОН, мартын 23. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй Комиссиин Подкомитедэй ээлжээтэ заседани үсэгэлдэр боложо, тэрээн дээрэ А. Громыко түрүүлэгшээр hуугаа. Удаадахи заседанинь мартын 23-да болохо байна.

Чехословакиин Национальна суглаанай сесси

ПРАГА, мартын 22. (ТАСС). Чехословакиин Национальна суглаанай сесси Прагада боложо байна. Национальна суглаанай президиумэй ажал-ябуулгые үсэгэлдэр үдэшын заседани дээрэ депутадууд нэгэн дуугаар hайшаагаа. Энээн тухай суглаанай түрүүлэгшэ Зденек Фирлингер тоосоо хэhэн байна.

1955 ондо Чехословацка Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай гүрэнэй түсэблэлгын управлениин түрүүлэгшэ министр Отокар Имунек гэгшын элидхэлые Национальна суглаан үсэгэлдэр шагнаа.

Чехословакиин гүрэнэй 1955 оной бюджет тухай финансын министр Юлиус Дюриш энэ үглөөнэй заседани дээрэ элидхэл хээ. Арадай бүхы ажахые хүгжөөлгын, ажалшадай ажабайдалые hайжаруулгын ба республикын өөрыгөө хамгаалха шадабариие дээшэлүүлгын үндэhэ hуури бологшо хүндэ промышленностиие саашадань хүгжөөлгэдэ правительство гол анхаралаа хандуулна гэжэ элидхэлшэ заагаа.

Манай национальна доход 1948 онойхидо орходоо 65 процентээр ургаа. 1948 ондо капитальна барилгада 6.885 миллион крон hомологдоhон байгаа hаа, 1954 ондо 20 миллиард шахуу крон hомологдоhон байна гэжэ Дюриш хэлээ.

Национальна суглаанай үзэмжэдэ правительствын табижа байhан гүрэнэй бюджет олзо доходойнгоо талаар 86.209 миллион крон, гаргашануудай талаар 86.039 миллион крон байхаар хараалагданхай. Бюджетнэ hомололгонуудай 51 процентнь арадай ажахые хүгжөөлгэдэ, 32,9 процентнь элүүрые хамгаалгада болон социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта, 12,1 процентнь гүрэнэй өөрыгөө хамгаалха хэрэгтэ, 4 процентнь захиргаанай аппарадай гаргашануудта зорюулагдаха байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөн дэбжээлгэдэ парти ба правительство онсо анхарал хандуулна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Хүдөө ажахыда зорюулагдаха мүнгэн зөөри 1954 онойхитой сасуулбал 20,4 процентээр, 1952 онойхитой сасуулбал 100 процентээр ехэ болохо байна.

Арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые ба Чехословацка Республикын гүрэнэй 1955 оной бюджедые зүбшэн хэлсэлгэ мүнөөдэрэй үдэрэй ба үдэшын заседанинууд дээрэ болоhон байна.

Венгриин энергетическэ промышленностиин хүгжэлтэ

БУДАПЕШТ, мартын 23. (ТАСС). Венгридэ арадай засагай тогтоhонhоо хойшо электростанцинуудай тоо нилээд олон ба хүсэниинь ехэ болоhон байна. Хуушан электростанцинуудынь үргэдхэгдэжэ, шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаа. Шэнэ электростанцинууд баригдаа. Жэшээлхэдэ, Инотадэ Ноябриин 7-ной нэрэмжэтэ электростанци, Венгриин түрүүшын социалистическэ город—Сталинварошта, Боршод комитадтахи металлургическа томо райондохи Берентдэ ба бусад газарнуудта электростанцинууд баригдаhан байна.

Шэнэ электростанцинуудые бариха ба хуушануудыень шэнэдхэн байгуулха хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэhээр. Хүсэ ехэтэй шэнэ теплоэлектростанци мүнөө баригдажа байнхай. Тэрэ хадаа ороной Тиссын саанахи районниие энергеэр хангаха юм. Тисса мүрэн дээрэ Тиссалэкскэ гидроэлектростанци баригдажа байнхай. Шэнэ электростанцинууд мүнөө үеын хүсэтэ агрегадуудаар хангагдана.

Жэл соо электроэнерги үйлэдбэрилгэ 4,6 миллиард киловатт-час хүрэтэр нэмэжэ, 1938 онойхидо орходоо 1,4 миллиард киловатт-часаар ехэ болоhон байна.

КНР-эй агаарай сэрэгэй дайшалхы ба политическэ hуралсалай эрхимүүдэй конференци

ПЕКИН, мартын 23. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулhанай ёhоор, Хитадай Арадай Республикын агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй дайшалхы ба политическэ hуралсалай эрхимүүдэй нэгэдэхи конференци Пекиндэ нээгдээ. Хитадай авиациин хүсэ шадалые бүри ехээр бэхижүүлхыень, Эхэ ороноо хамгаалхыень, Тайваниие сүлөөлхыень, Азида ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые хангахыень агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй бүхы сэрэгшэд ба командирнуудые конференци нээхэдээ КНР-эй агаарай сэрэгэй хүсэнүүдые командалагшын орлогшо Ван Бинчжан уряалhан байна.

Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин главна политическэ управлениин начальнигай орлогшо Сяо Хуа үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлээ. Агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй лётчигууд ба бүхы личнэ состав хадаа империалистнуудай ямаршье хорото аашануудые таhалдуулхаар, чанкайшистска бандидуудые бута сохихоор бэлэн байха ёhотой.

Зүүн-Хойто Хитадта профсоюзна санатори нээгдэбэ

ПЕКИН, мартын 23. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Хэйлунцзян провинцидахи Хуланхэ мүрэнэй эрье дээрэ (Зүүн-Хойто Хитад) ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй амарха шэнэ санатори нээгдээ. Энэ санатори мүнөө үеын эрхим hайн медицинскэ аппаратураар хангагданхай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ профсоюзуудай провинциальна ба городской Советүүдэй мэдэлэй 32 санатори ба амаралтын байшан Зүүн-Хойто Хитадта бии байhан юм.

Уласхоорондын промышленна жэл бүриин 64-дэхи выставкэ Голландида нээгдэбэ

ГААГА, мартын 22. (ТАСС). Уласхоорондын промышленна хабарай 64-дэхи выставкэ Утрехтдэ мүнөөдэр нээгдэбэ. Тэрээндэ Европын, Азиин ба Америкын 26 орон хабаадалсана.

Утрехтскэ выставкэдэ мүнөө жэлдэ Советскэ Союз анха түрүүнээ хабаадалсаа. Советскэ павильондо ехэ анхарал хандуулагдана. Тус павильониие олон зон орожо хараа.

Утрехтскэ выставкэ дээрэхи советскэ павильоной директор Н. Н. Кузнецов үсэгэлдэр пресс-конференци үнгэргөө. Тиихэдээ, выставкэ дээрэ Советскэ Союзай табиhан эд бараанууд тухай, Советскэ Союзай ба бусад оронуудай хоорондо худалдаа наймаанай холбоо барисаа үргэдхэхэ арга боломжонууд тухай тэрэ дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ үгөө. Пресс-конференциин hүүлээр журналистнууд советскэ павильониие хараhан байна. Советскэ павильониие хараhан журналистнуудай hайшаалнуудые мүнөөдэр газетэнүүд тунхаглаа.

Советскэ Союзhаа Нидерландынуудта байдаг худалдаа наймаанай түлөөлэгшэ Е. П. Гуров выставкын нээгдэхын урда тээ советскэ павильон соо уулзалга үнгэргөө. Тэрээн дээрэ парламентын гэшүүд, экономикын министерствын түлөөлэгшэд, голландска худалдаа наймаа эрхилэгшэдэй ба эзэд баяшуулай, мүн олониитын түлөөлэгшэд тэрээн дээрэ байлсаа. Айлшан бололсон уулзалга дээрэ Утрехт городой мэр г-н Ранитс мүн байлсаhан байна.

СССР-hээ Нидерландынуудта байдаг посол С. П. Кирсанов уулзалга дээрэ байлсаба.

Салин хүлhэ нэмээхые Амстердамай гүрэнэй албахаагшад эринэ

ГААГА, мартын 23. (ТАСС). «Де Ваархед» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, Амстердамай гүрэнэй хэдэн зуун албахаагшад демонстраци үнгэргэжэ, салин хүлhэ нэмээхэ тухай эрилтые дэмжэhэн байна.

Салин хүлhэ нэмээхэ эрилтэтэйгээр забастовко хэжэ байhан алмазна промышленностиин хүдэлмэришэдтэй hаналаа нэгэдэжэ байhан тухайгаа тэдэнэр өөhэдынгөө эмхидхэhэн митинг дээрэ элишэлэн мэдүүлээ.

Францын Республикын советдэ үгэ хэлэлгэ эхилбэ

Баруун Германиие зэбсэглэхэ ябадал хараалhан парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталха асуудалаар Республикын советдэ үгэ хэлэлгэ мүнөөдэр үдын хойто тээ эхилhэн байна.

Түрүүшын уншалга үнгэргэхэдөө Национальна суглаанай hайшааhан хуулиин проектнүүдые хаража үзэлгые Республикын совет—французска парламентын хоёрдохи палата эхилбэ. Тиихэдээ, совет хадаа хуулиин проектнүүдтэ заhабари оруулха гү, али hайшаан дурадхалнуудые хэхэ эрхэтэй юм. Национальна суглаанай ба Республикын соведэй хоорондо арсалдаануудай гараа hаа, хуулиин проектнүүд зуун үдэрэй турша соо нэгэ палатаhаа нүгөөдэ палатада хэдэн дахин дамжуулан үгтэжэ болохо юм. Хэрбээ, энэ үеын турша соо палатануудай үгэээ ойлголсожо шадаагүй hаань, хуулиин проектые эсэслэн шиидхэхэ эрхэ Национальна суглаанда үгтэхэ байна.

Республикын совет мүнөө үедэ 319 гэшүүдтэй юм. Һунгуулиин хархис хуулиин үндэhөөр Республикын соведэй составые шэнээр hунгаха үедэнь баруунай үзэл баримталдаг партинууд ба бүлэгүүд энэ палатада олонхи hуури эзэлжэ шадаhан байна. Коммунистическэ бүлэг 16 сенаторhаа бүридэнэ.

Ехэ бэрхэтэйхэн оршон байдалда үгэ хэлэлгэ эхилээ. Энэ үглөөгүүр үгэ хэлэхын тулада 42 хүн бэшүүлhэн байна. Правительственна бүлэгүүдэй элдэб мэхэ гохонуудые хэрэглэhэн болобошье, эсэслэн баталха тухай хуулиин проектдэ заhабари оруулха гэhэн дурадхалнууд хэгдэhэн байна. Мүнөө үедэ дүрбэн заhабари дурадхагдаад байна.

«Буу зэбсэг үйлэдбэрилхэ, нэгэн хэбтэй болгохо, хубаарилха, тэрэшэлэн бусад оронуудhаа туhаламжа абаха талаар европейскэ агентство» байгуулагдаhанай hүүлээр лэ парижска хэлсээнүүд тушаа эсэслэн баталалгын грамотануудые хадагламжада үгэжэ болохо байhан тухай пунктые хуулиин проектдэ оруулха гэжэ промышленна үйлэдбэриин комиссиин зүгhөө «бэеэ даанхай республиканец» Армангo дурадхаhан байна. Сэрэгэй захилнуудые өөhэдтөө ашагтай туhатайгаар хубаарилха ябадал хангаха гэhэн французска монополинуудай эрмэлзэлгэдэ энэ дурадхалай зохилдохо байhаниинь мэдээжэ юм. Энэ «агентство» Баруун Германиин зэбсэглэлгые «хинаха» арга болоно гэhэн хэбэртэйгээр французска олон… этигүүлхэ эрмэлзэлгээр тус д… хал оруулагдаhан байна.

Экономическа харилсан ажа… га тухай франко-саарска хэлс… баталагдаhанай hүүлээр лэ эсэ… баталалга тушаа грамотануудые… далдан абалсаха ябадал хара… заhабариие Саар тухай хэлс… оруулхые промышленна үйлэдбэ… комиссиин зүгhөө МРП-гэй … («арадай-республиканска … лөөн») Куде Дю Форесто дура…

Парижска хэлсээнүүдые эсэ… баталха тухай парламентын … hан шиидхэбэри имагтал 1955 … августын 1-hээ хүсэндөө ороход… той. Энэ үе соо баруун орон… (США-гэй, Францын ба Англ… правительствонууд «1954 оной … ниин 11-нэй франко-британска … радхалнуудай үндэhөөр буу з… ниитэ дээрэнь хуряаха услови… тухай, тэрэшэлэн Германида б… Австрида хамаатай асуудалну… гуримшуулха условинууд тухай … ветскэ Союзай правительствотай … сээ хэхэ ёhотой гэhэн заhаба… «зүүнэй үзэл баримталдаг респ… канецуудай нэгэдэлэй» гэшүүд … тон ба Реста гэгшэд дурадхаhан… на. Саашань заhабаринуудай ав… нууд дээрэ дурсагдаhан «буу з… гэй европейскэ агентство» байг… ха гэжэ дурадхаhан байна.

Эсэстэнь «бэеэ даанхай респу… канец» Марсиласи «буу зэб… агентство» байгуулха тухай заh… ри оруулха тухай дурадхаhан б…

Гадна, Саарай тухай рез… циие экономикын асуудал… дай талаар комисси энэ үглөө… 12 голосоор баталан абаа. Гу… голос буруушаажа үгтөө. Энэ р… люци Республикын соведэй зас… ни дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

Эдэ бүхы заhабаринууд хадаа … руун Германиие зэбсэглэхэ про… нүүдэй зүбшэн хэлсэлгэhээ ула… лан баруунай үзэл баримталдаг … тинууд дотор түдгэсэн маргалга… дай гарадаг болоhые гэршэлнэ.

«Бэеэ даанхай республикан… Марсиласи заhабари оруул… гадна, эсэслэн баталхын тулада … бигдаад байhан документнүүдтэ … рой правительствын бүхы гэшү… ямараар хандажа байhан тухай … дээрэхи асуулта» хэhэн тухай … дээсэгдээ hэн.

«Даб дээрэхи асуулта» табих… арсанаб гээд Марсиласи мүнөөд… заседаниин эхилхэдэ мэдүүлээ.

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын мартын 24-нэй номерто тракторнуудай заhабарилгын мэдээн соо (1-дэхи нюур) Чесанын МТС трактор заhабарилха түсэбөө 29 процент дүүргээ гэжэ Хүдөө ажахын министерствын буруугаар үгэhэниинь тэрэ шэгээрээ толил… шоо. Тэрэниие 82,4 процент гэжэ … шаха хэрэгтэй.

Редактор Д. Л. ЛОБСАН…

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ҺЭРГЭЭН БОДХООХО Б… ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ДҮРБЭДЭХИ УРЬҺАЛАМЖА…

1955 оной мартын 13-да Черкассы городто болоhон шүүбэринүүдэй 11-дэхи тиражай

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьhаламжын разряд бүхэнэй серинүүд болон облигацинууд… удаадахи номернуудта шүүбэри тудаба:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
060064	47*)	1 000	063855	42*)	1 000	070318	1—50	500	074583	06*)			
060293	50*)	1 000	063952	1—50	200	070476	21*)	1 000	074688	26*)			
060338	37*)	1 000	063989	14*)	1 000	070499	08*)	10 000	074748	1—50			
060355	1—50	500	064026	27*)	1 000	070510	36*)	1 000	074799	12*)			
060368	06*)	1 000	064116	19*)	5 000	070523	32*)	1 000	075166	08*)			
060574	1—50	200	064384	33*)	1 000	070782	1—50	200	075192	48*)			
060688	18*)	1 000	064731	1—50	200	070834	25*)	1 000	075575	1—50			
060798	39*)	1 000	064981	26*)	1 000	070840	43*)	10 000	075593	47*)			
060876	1—50	200	065055	28*)	1 000	070901	1—50	500	075598	16*)			
060937	49*)	1 000	065065	1—50	200	070930	37*)	1 000	075661	18*)			
061036	01*)	1 000	065397	1—50	500	071090	41*)	1 000	075728	21*)			
061060	04*)	1 000	065417	20*)	1 000	071171	41*)	1 000	075836	1—50			
061409	29*)	1 000	065507	17*)	1 000	071202	38*)	1 000	075872	1—50			
061508	1—50	500	065628	38*)	1 000	071414	03*)	1 000	076143	50*)			
061523	32*)	1 000	065651	08*)	1 000	071736	18*)	25 000	076181	24*)			
061640	12*)	1 000	066041	1—50	500	071775	38*)	1 000	076240	05*)			
061643	1—50	200	066143	02*)	5 000	072066	1—50	200	076293	15*)			
061763	1—50	200	066163	16*)	1 000	072156	1—50	200	076341	1—50			
061839	1—50	500	066396	09*)	1 000	072204	1—50	500	076674	28*)			
061976	40*)	10 000	066531	01*)	1 000	072231	1—50	200	076678	36*)			
062066	43*)	1 000	066554	05*)	10 000	072266	20*)	1 000	076746	1—50			
062120	28*)	1 000	066569	1—50	200	072389	40*)	1 000	076766	40*)			
062167	23*)	1 000	066647	1—50	200	072525	1—50	200	076803	31*)			
062168	39*)	1 000	066747	50*)	1 000	072591	05*)	1 000	077027	27*)			
062343	07*)	1 000	067114	1—50	200	072677	11*)	1 000	077095	32*)			
062503	10*)	1 000	067282	19*)	1 000	072693	45*)	1 000	077172	1—50			
062572	40*)	1 000	067626	14*)	1 000	072898	24*)	5 000	077221	1—50			
062610	37*)	1 000	067695	49*)	1 000	072912	31*)	1 000	077301	38*)			
062698	25*)	5 000	067860	1—50	500	073035	02*)	1 000	077316	1—50			
062750	41*)	1 000	067868	01*)	1 000	073134	01*)	1 000	077478	1—25			
062820	37*)	1 000	068102	1—50	200	073219	1—50	500	077636	1—50			
062890	12*)	1 000	068353	1—50	500	073454	46*)	1 000	077777	32*)			
063023	09*)	1 000	068504	22*)	1 000	073544	1—50	500	077910	1—50			
063082	1—50	500	068697	02*)	1 000	073681	06*)	1 000	078192	36*)			
063147	22*)	1 000	068818	1—50	200	073942	1—50	500	078304	03*)			
063274	1—50	200	068859	1—50	200	074012	27*)	1 000	078694	43*)			
063398	30*)	1 000	068899	48*)	5 000	074153	29*)	1 000	078713	1—50			
063419	16*)	10 000	069312	45*)	5 000	074179	1—50	200	078804	37*)			
063557	23*)	1 000	069326	32*)	1 000	074193	16*)	1 000	078842	45*)			
063586	1—50	500	069501	24*)	1 000	074205	43*)	1 000	079141	1—50			
063683	11*)	1 000	069756	50*)	50 000	074361	1—50	200	079414	22*)			
063734	10*)	5 000	070212	45*)	1 000	074391	37*)	1 000	079479	16*)			

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүри 200 түхэр… шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ— ажалшадай депутадуудай Черкасска областной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Л. Л. СНИСАРЕНКО

Комиссиин харюусалгата секретарь Л. А. ВАСИЛЬЕВА

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00412. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. №…